

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ,

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Θ

ΤΕΥΧ.
64

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1982

Γραφεία: Οδός Μαυρομιχάλη 7—Τ. 14
Τηλ. 36.21.651 — 65.11.669

ΟΙ ΠΡΟΣΤΑΤΑΙ ΑΓΙΟΙ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Χείρ. Αικατέρ. Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ 1979.

ΔΕΗΣΙΣ
ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΕΙΚΟΝΟΣ
ΚΩΝΣΤ. Π. ΚΑΤΣΙΚΗ

ΑΘΗΝΑ 1982

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΚΟΜΙΤΑΤΟ)
1906

ΠΑΝΑΓ. ΔΑΓΚΛΗΣ
Υπαρχηγός Γενικού Επιτελείου
Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν. Διευθυντής ΣΠΑΠ
Σ. ΣΠΥΡΟΜΙΛΙΟΣ
Αρχηγός Χειμάρρας
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΕΛΑΣ
Ανθυπίαρχος
ΧΑΡ. ΛΙΑΜΠΗΣ
Ανθυποπλοίαρχος
ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ
Λόγιος
ΜΙΑΤ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ
Υφηγητής Πανεπιστημίου
ΧΡ. ΧΡΟΝΗΣ
Υπολοχαγός Οικονομικού
ΠΕΡ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ
Δικηγόρος
ΧΡ. ΜΑΛΑΜΟΣ
Ταγματάρχης Μηχανικού
ΓΕΩΡΓ. ΓΑΓΑΡΗΣ
Δημοσιογράφος
ΑΥΓ. ΑΒΕΡΩΦ
Πολιτευτής

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
(ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΙΣ)
1934

Επίτιμος Πρόεδρος
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Ακαδημαϊκός

ΔΙΑΤΕΛΕΣΙΑΝΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΙ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΛΑΧΟΣ
Ό από Ιωαννίνων Αρχιεπίσκοπος
Αθηνών και πάσης Ελλάδος;
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΜΑΣ
Γεν. Διευθυντής ΣΠΑΠ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ Κ. ΠΑΛΗΣ
Στρατηγός
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Μ. ΜΕΛΑΣ
Στρατηγός
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ
Ακαδημαϊκός
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΚΑΛΛΙΑΦΑΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ
Ακαδημαϊκός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΒΑΡΕΤΟΣ
Δικηγόρος - Δημοσιογράφος

“ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ,,
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ - ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑ - ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΘΗΝΑΙ, δόδος Μαυρομιχάλη 7
Τ. 143 — Τηλ. 36.21.651

Υπεύθυνος σύμφωνα με τὸ Νόμο:
ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Άγλα Παρασκευή Ἀττικῆς - Τερψιθέας 64
Τηλ. 65.11.669

●
Τυπογραφείον:

Γ. ΜΠΡΟΥΖΙΩΤΗΣ — Γ. ΚΑΤΣΑΡΟΣ
Κωλέττη 4 — Τηλ. 36.03.820

Τυπώνεται σὲ 3.000 ἀντίτυπα καὶ ἀποστέλλεται στὰ Μέλη καὶ τοὺς Ἀκροατὰς ἀντὶ δρ. 10.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
Γρόσκληση σὲ ὀμίλια	1
Πόπη Ζώρα. Βιογραφικὰ ὀμιλητρίαις	2
Τῆς Συντάξεως. Τὸ Κληροδότημα Ἀ)φῶν Ζωσιμᾶ (Ἀλληλογραφία)	3
Ἐλσας Γαλανίδου - Μπαλφούσια. Ἀνάλυση Ἡπειρωτ. δημοτ. τραγουδιοῦ	13
Τῆς Συντάξεως. Ἡπειρωτικὴ Πνευματικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις	18
Τῆς Συντάξεως. Φιλολογικὰ καὶ Καλλιτεχνικὰ πορτραῖτα	22
Κώστα Ντούλα. Ἡπειρωτικοὶ θρύλοι	27
Ἡπειρωτικὰ Ἀνέκδοτα	28
Τῆς Συντάξεως. Ἐσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις	29

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Τὰ Γιάννινα (παλιὰ γραβούρα) κι ὁ χορός τῶν Προστατῶν Ἀγίων τους. Σύνθεσις καὶ χορηγία ἐκτύπωσης
κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΤΣΙΚΗ

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Θ'	ΤΕΥΧ. 64	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1982	Γραφεία: 'Οδός Μαυρομιχάλη 7—Τ. 143 Τηλ. 36.21.651 — 65.11.669
---------	-------------	-----------------	---

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΔΡΥΣΙΣ 1906 - ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΙΣ 1934
ΕΙΣΔΟΧΗ "ΦΙΛΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.. 1976
ΟΔΟΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 7 - ΑΘΗΝΑΙ Τ. 143
ΤΗΛ. 3621.651 - 6511.669

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ

Ἡ «Ἡπειρωτικὴ Ἐταιρεία» ὀργανώνει τὴν 24ην Φεβρουαρίου 1981, ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 7.30' μ.μ. εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας Ἐλευθ. Βενιζέλου 22—Ὀμήρου, τὴν τετάρτην κατὰ σειρὰν πνευματικὴν ἐκδήλωσιν τῆς περιόδου 1981—82.

Κατ' αὐτὴν μετ' εἰσήγησιν τοῦ Προέδρου, θὰ ὁμιλήσῃ ἡ Κυρία Π ό π η Ζ ώ ρ α, Ἐπίτιμη Διευθύντρια τοῦ Μουσείου Ἑλληνικῆς Λαϊκῆς Τέχνης μὲ θέμα :

Γ α μ ή λ ι α κ ι ἄ λ λ α σ ύ μ β ο λ α σ τ ἄ κ ε ν τ ή μ α τ α τ ῆ ς Ἡ π ε ί ρ ο υ .

Θὰ προβληθοῦν ἔγχρωμες διαφάνειες.

Παρακαλοῦμεν ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ τιμήσετε τὴν Ἡπειρωτικὴν ἐκδήλωσιν μὲ τὴν παρουσίαν σας.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ.

Ὁ Πρόεδρος
ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΣΤΑΘ. Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

ΠΟΠΗ ΖΩΡΑ

Σπούδασε αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν και μετεκπαιδεύτηκε στο Πανεπιστήμιο τῆς Ρώμης. Τὸ 1956 ἀνέλαβε τὴ διεύθυνση τοῦ Μουσείου Ἑλληνικῆς Λαϊκῆς Τέχνης, ποὺ ἀναδιοργάνωσε και ἀνέπτυξε τόσο, ὥστε σήμερα νὰ θεωρεῖται τὸ καλλίτερο στὸ εἶδος του τῶν Βαλκανίων. Παράλληλα δημιούργησε παραρτήματα τοῦ Μουσείου και ὀργάνωσε ἢ ἔβαλε θάσεις γιὰ τὴν δημιουργία τοπικῶν λαογραφικῶν συλλογῶν.

Ἔχει δημοσιεύσει μελέτες και ἄρθρα μὲ θέματα τῆς ἑλληνικῆς λαϊκῆς τέχνης και ἔχει δώσει πολυάριθμες διαλέξεις στὸ ἐσωτερικὸ και στὸ ἐξωτερικὸ. Ἐπὶ 15 χρόνια διδάσκει λαϊκὴ τέχνη στὴν Ἀνωτέρα Σχολὴ Ξεναγῶν. Εἶναι μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἐταιρείας, και Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Πελοποννησιακοῦ Λαογραφικοῦ Ἰδρύματος Β. Παπαντωνίου. Ἔχει τιμηθεῖ μὲ τὸ Σταυρὸ τοῦ Τάγματος τῶν Ἱπποτῶν τῆς Ἰταλικῆς Δημοκρατίας. Τῆς ἔχει ἀπονεμηθεῖ ὁ τίτλος τῆς Ἐπιτιμῆς Διευθύντριας τοῦ Μ.Ε.Λ.Τ. και τελευταῖα ἐτιμήθη και μὲ τὸ βραβεῖο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν γιὰ τὴν πολυετῆ της δραστηριότητα στὸ χῶρο τῆς λαογραφικῆς μουσειολογίας.

Οἱ Γιαννιώτες μὴ δὲν πρέπει νὰ πάρουν στὰ χέρια

τὰ Κληροδοτήματά τους;

ΤΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ Α)ΦΩΝ ΖΩΣΙΜΑ

Καὶ οἱ περίεργες ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝ. Δ)ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ Δ.Π.

Ἀθῆναι 24 Ἰουνίου 1981
Ἀριθ. Πρωτ. Ε. 6803)1567

ΠΡΟΣ:

Τὴν Ἑπειρωτικὴ Ἑταιρεία
Μαυρομιχάλη 7 Ἐνταῦθα

ΚΟΙΝ.: Σεβ. Μητροπολίτη Ἰωαννίνων Πρόεδρο τῆς Ἐφοροεπιτροπείας τῶν Ἀγαθοεργῶν Καταστημάτων Ἰωαννίνων.

Ἰωάννινα

ΘΕΜΑ: Περὶ τοῦ κληροδοτήματος Νικολάου Π. Ζωσιμᾶ.

ΣΧΕΤ.: (α) ἔγγραφό σας 869)16.12.1980 (β) ἔγγραφο Ι. Μητροπόλεως Ἰωαννίνων 81)23.5.81.

1. Ἐπειτα ἀπὸ τὸ σχετικὸ (α), πὺ ἀφορᾶ στὸ ἀνωτέρω θέμα, καὶ ἐπειδὴ γιὰ τοὺς λόγους πὺ ἀναφέρονται κατωτέρω ἢ Ὑπηρεσία μας ἐστερεῖτο σχετικῶν στοιχείων, ἐζητήσαμε ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τὶς ἀπόψεις τῆς Ἐφοροεπιτροπείας τῶν Ἀγαθοεργῶν Καταστημάτων Ἰωαννίνων, ἢ ὅποια μὲ τὸ σχε-

τικὸ (β), μᾶς ἐγνωστοποίησε τὰ ἐξῆς:

Οἱ Γενικοὶ Ἐπίτροποι - Ἐκτελεστές τῆς ἀπὸ 18.3.1841 διαθήκης τοῦ Νικολάου Π. Ζωσιμᾶ, οἱ ὅποιοι εἶχαν ὡς ἔργο τους τὴν πλήρη ἐκκαθάριση τῆς κληρονομίας καὶ τὴ διάθεση αὐτῆς στοὺς δικαιούχους, μὲ τὴν ἀπὸ 10.2.1872 ἐπιστολή τους πρὸς τοὺς Ἐφόρους καὶ Ἐπιτρόπους τῆς Γενικῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς, τῶν τεσσάρων Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Νοσοκομείου, χαρακτήρισαν τοὺς ἑαυτοὺς τους ὡς «ἤδη διαλυομένην Γενικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ ἀοιδίου Νικολάου Ζωσιμᾶ».

Μὲ τὴν διάλυση τῆς ἐν λόγω ἐπιτροπῆς, ἔληξε καὶ τὸ ἔργο τῶν Γεν. Ἐπιτρόπων - Ἐκτελεστῶν, ἐκκαθαρισθείσης πλήρως τῆς κληρονομίας περιουσίας, ἢ ὅποια καὶ ἀποδόθηκε στὰ δικαιούχα νομικὰ πρόσωπα τὰ εὑρισκόμενα τόσο στὴν Ἑλλάδα ὅσο καὶ στὴν Ρωσία. Μετέπειτα ἢ περιουσία πὺ ἀφέθηκε σὲ ἰδρύματα τῆς Ρωσίας δεσμεύθηκε (κρατικοποιήθηκε) ἀπὸ τὸ νέο καθεστῶς πὺ ἐπεκράτησε μετὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1917.

Μετὰ τὴν κατὰ τ' ἀνωτέρω λήξη

της εκκαθαρίσεως και την διάλυση της 'Επιτροπής των Γεν. 'Επιτρόπων - 'Εκτελεστών, την διοίκηση και διαχείριση της εκκαθαρισθείσης υπέρ των κοινωφελών σκοπών περιουσίας του διαθέτη ανέλαβε εκτοτε (1872) ή 'Εφοροεπιτροπεία των 'Αγαθοεργών Καταστημάτων 'Ιωαννίνων (μη διεπομένη από τις διατάξεις του Α.Ν. 2039)39), η οποία υπεισηλθε σ' αυτήν, κατά τον κανονισμόν της, που έγκρίθηκε με Ν. Δ)γμα, ως διάδοχος των δωρεοδόχων ιδρυμάτων και προσώπων, στα όποια είχαν ήδη αποδώσει την κληρονομιαία περιουσία ως προαναφέρθηκε οί γενικοί έπίτροποι - εκτελεστές της διαθήκης Ν. Ζωσιμά. Εκτοτε ή 'Εφοροεπιτροπεία διοικεί και διαχειρίζεται αυτήν ως διάδοχος των δωρεοδόχων και όχι ως εκτελεστής.

2. 'Ανεξάρτητα πάντως από τις άνωτέρω άπόψεις της 'Εφοροεπιτροπείας, σās πληροφοροῦμε ότι, ή 'Υπηρεσία μας (Δ)νηση 'Εθν. Κληροδ)των) συστήθηκε τὸ πρῶτον με τὸν Ν. 5110)1931, για να έποπτεύει την έν γένει εκκαθάριση και διοίκηση των κοινωφελών περιουσιών και ιδρυμάτων.

Προηγούμενα, ή ως άνω έποπτεία άνηκε στο τμήμα Κληροδοτημάτων του 'Υπουργείου Γεωργίας και στα Γραφεία Κληροδοτημάτων των 'Υπουργείων 'Εθνικής Παιδείας και Προνοίας, τα όποια, με τὸν ως άνω Ιδρυτικό της 'Υπηρεσίας μας νόμο, καταργήθηκαν.

3. Κατά την πρό της συστάσεως της 'Υπηρεσίας μας περίοδο και συγκεκριμένα τὸ έτος 1926, με τὸ από 30.4.1926 Νομ. Δ)γμα, έξηρέθη της έφαρμογής του προϊσχύοντος δικαίου ή περιφέρεια του νομού 'Ιωαννίνων και όρίστηκε ότι ή διαχείριση των περιουσιών των τέως Χριστιανών Κοινοτήτων της περιφέρειας του Νομού 'Ιωαννίνων θα ένεργείται έφεξής υπό νέας 'Εφοροεπιτροπείας, θάσει κανονισμού έγκριθησομένου δια Διατάγματος του 'Υπουργού των 'Εκκλησιαστικών.

'Επίσης όρίστηκε ότι, μέχρι της έγκρίσεως του κανονισμού, ή διαχείριση των περιουσιών αυτών θα ένεργείται υπό της ύφισταμένης 'Εφοροεπιτροπείας, «θεωρουμένης ως μηδέποτε καταργηθείσης».

4. Τέλος με την παράγρ. 3 του αυτού ως άνω Νομ. Δ)τος, όριζόταν ότι ή διαχείριση των εκ κληρονομιών, κληροδοσιών ή δωρεών υπέρ της εκτελέσεως κοινωφελών σκοπών στην περιφέρεια του νομού 'Ιωαννίνων περιουσιών, έφ' όσον δεν ένεργείται υπό της ύφισταμένης 'Εφοροεπιτροπείας 'Ιωαννίνων, άλλ' έχει άνατεθει υπό των διαθετών, ή κατόπιν ειδικών Διαταγμάτων εις όρισμένους εκτελεστές ή διαχειριστικές έπιτροπές, θα έ ξ α κ ο λ ο υ θ ή σ ε ι να άσκειται από αυτούς.

5. 'Επακολούθησε έν συνέχεια ό Α.Ν. 2039)39, ό όποιος κωδικοποίησε σε ένιαίο κείμενο όλες τις δια-

τάξεις που άφοροῦσαν κοινωφελείς περιουσίες. Στο άρθρο 113 του Νόμου αὐτοῦ ὀρίστηκε ὅτι, ὅλες οἱ ἐπὶ Τουρκικρατίας ὑφιστάμενες Χριστιανικές Κοινότητες καὶ οἱ δι-οικοῦσες αὐτὲς ἀντιπροσωπεῖες, ἐφορεῖες ἢ ἄλλες ἐπιτροπεῖες τοῦ νομοῦ Ἰωαννίνων, θεωροῦνται δια-λελυμένες καὶ οἱ περιουσίες τους, εἴτε ἐπ' ὀνόματι Χριστ. Κοινότητος ἢ νομικοῦ προσώπου ἐξ αὐτῆς ἐξηρητημένου εἴτε ἐπ' ὀνόματι φυσι-κῶν προσώπων θρίσκονται, διέπον-ται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ ἐν λόγω νόμου, πλὴν τῆς πόλεως Ἰωαννί-νων γιὰ τὴν ὀποία ἰσχύει ὁ ἤδη ὑ-φιστάμενος.

Ἐν γνώσει δηλαδὴ τελῶν ὁ Νο-μοθέτης τῶν προῖσχυουσῶν διατά-ξεων (ἀναφερόμενες ἀνωτέρω στὴν παρ. 4) δὲν τὶς ἐπανέλαβε αὐτού-σιες, δὲν ἐπανέλαβε δηλαδὴ καὶ τὴν παράγραφο 3 τοῦ ἀπὸ 30.4.1926 Ν. Δ)τος μὲ τὴν ὀποία ὀπως προανα-φέρθηκε διατηρήθηκε ὑπὲρ τῶν ἐκ-τελεστῶν - ἐπιτρόπων τοῦ διαθέτου ἢ διοίκηση τῆς περιουσίας αὐτοῦ.

6. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι, ἐφ' ὀσον, πράγματι εἶχε περα-τωθεῖ τὸ ἔργο τῶν γενικῶν ἐπιτρό-πων - ἐκτελεστῶν τῆς διαθέκης Νικ. Ζωσιμᾶ καὶ εἶχε ὑπεισέλθει στὴ διοίκηση καὶ διαχείριση τοῦ κληρ)τος ἢ Ἐφοροεπιτροπεῖα Ἰωαν-νίνων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1872 (ὡς ὑπο-στηρίζεται) ἢ καὶ μεταγενέστερα, ἀλλὰ πάντως πρὸ τοῦ ἔτους 1926, διατηροῦνται οἱ ἀρμοδιότητες διοι-κήσεως καὶ διαχειρίσεως τῆς Ἐφο-

ροεπιτροπεῖας τῶν Ἰαγαθοεργῶν Καταστημάτων Ἰωαννίνων, καθό-σον ἢ διάταξη τῆς παρ. 3 τοῦ ἀπὸ 30.4.1926 Ν. Δ)τος σέβεται τοὺς ἐκ-τελεστὲς διαθηκῶν ἢ τὶς διαχειρι-στικές ἐπιτροπὲς ποὺ ὀρίστηκαν ἀπὸ τοὺς διαθέτες μόνον ἐφ' ὀσον κατὰ τὸν χρόνον τῆς δημοσιεύσεως του (1926) ἢ διαχείριση τῶν κοινω-φελῶν περιουσιῶν ἐξακολουθοῦσε νὰ ἐνεργεῖται ἀπὸ τοὺς ἐκτελεστὲς αὐτοῦς.

7. Ἐν πάση περιπτώσει καὶ ἀνε-ξάρτητα τῶν ὡς ἄνω ὑπὸ τῶν προ-ῖσχυουσῶν διατάξεων ὀριζομένων, σῆμερα, ὑπὸ τὸ κράτος ἰσχύος τοῦ κωδικοποιημένου Α.Ν. 2039)39 καὶ συγκεκριμένα, ἐνόψει τῆς σαφοῦς πλέον διατυπώσεως τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου 113 αὐτοῦ, τὸ ὀποῖο παρα-τίθεται στὴν ἀνωτέρω παράγρ. 6 τοῦ παρόντος, καὶ τὸ ὀποῖο κατι-σχύει τῶν προγενεστέρων διατάξε-ων, οὐδεμία πλέον καταλείπεται στὴν Ἰγηρεσία μας ἀμφιβολία, ὅτι, τὰ περὶ ὧν πρόκειται περιουσιακὰ στοιχεῖα τῆς κληρονομίας Ζωσιμᾶ, ρητῶς ἐξαιρούμενα ἀπὸ τῆς ἐφαρ-μογῆς τῶν διατάξεων τοῦ Α. Ν. 2039)39 καὶ διεπόμενα ἀπὸ τὸν ὑφι-στάμενον κανονισμό, νόμιμα δια-χειρίζονται καὶ διοικοῦνται ἀπὸ τὴν Ἰεφοροεπιτροπεῖα τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων, ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖα τοῦ Ἰγπουργεῖου Ἰεθνικῆς Παιδείας καὶ Ἰρησκευμάτων.

Μὲ Ε. Ἰ.

Ἰ Ο Γενικὸς Διευθυντῆς
Ι. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΖΩΣΙΜΑ

ΑΝΑΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ

Πρὸς
τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν
Γεν. Διεύθυνση Φορολογίας
Διεύθυνση 14η
Τμῆμα Α' ΑΘΗΝΑΙ
Ἔγγραφό σας ἀριθ. 6803)1567

Κληροδότημα Ζωσιμαίας Ἀδελφότη-
τας.

Ἐκφράζουμε τὴ λύπη μας γιὰ
τὴν παρανόηση ποὺ γίνεται μὲ τὸ
παραπάνω ἔγγραφό σας γύρω ἀπὸ
τὸ θέμα τοῦ κληροδοτήματος τῆς
Ζωσιμαίας Ἀδελφότητος.

Ἀπευθυνόμενοι στὸ Ὑπουργεῖο
ἐζητήσαμε τίς ἀπόψεις τῆς Πολιτεί-
ας καὶ ὄχι τῶν Ἀγαθοεργῶν Κα-
ταστημάτων Ἰωαννίνων, ποὺ δια-
χειρίζονται τὸ Κληροδότημα ἀνε-
ξέλεγκτα ἀπὸ τὸ 1872.

Ἀπαντοῦμε ὡστόσο κατὰ παρα-
γράφους, ὅπως ἐκτίθενται τὰ ζητή-
ματα στὸ ἔγγραφό σας.

Ἀναφερόμαστε στὴν 1η παρά-
γραφο αὐτοῦ, ποὺ ἐκτίθενται οἱ ἀ-
πόψεις τῆς Ἐφοροεπιτροπείας τῶν
Ἀγαθοεργῶν Καταστημάτων Ἰω-
αννίνων ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Σε-
βασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰω-
αννίνων κ. Θεοκλήτου.

Συνοπτικὰ εἶναι αὐτές:

«Οἱ Γενικοὶ Ἐπίτροποι - ἐκτελε-
στὲς τῆς διαθήκης ἀπὸ 18.3.41 τοῦ
Ν. Π. Ζωσιμᾶ, ἀφοῦ τελείωσαν τὸ
ἔργο τους τὸ 1872 χαρακτήρισαν
ἑαυτοὺς των ὡς ἤδη διαλυομένην
Γενικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ αἰοδίου
Νικ. Ζωσιμᾶ.

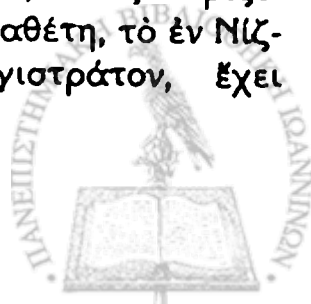
Μὲ τὴ διάλυση τῆς Ἐπιτροπῆς
ἔληξε καὶ τὸ ἔργο τῶν Γενικῶν Ἐ-
πιτρόπων - ἐκτελεστῶν.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴ λήξη τῆς ἐκκα-
θαρίσεως καὶ τὴ διάλυση τῆς Ἐπι-
τροπῆς κ.λ., τὴ διοίκηση καὶ δια-
χείριση τοῦ κληροδοτήματος ἀνέ-
λαβε τὸ 1872 ἡ Ἐφοροεπιτροπεία
τῶν Ἀγαθοεργῶν Καταστημάτων
Ἰωαννίνων ὡς διάδοχος τῶν δωρε-
οδόχων Ἰδρυμάτων κ.λ.».

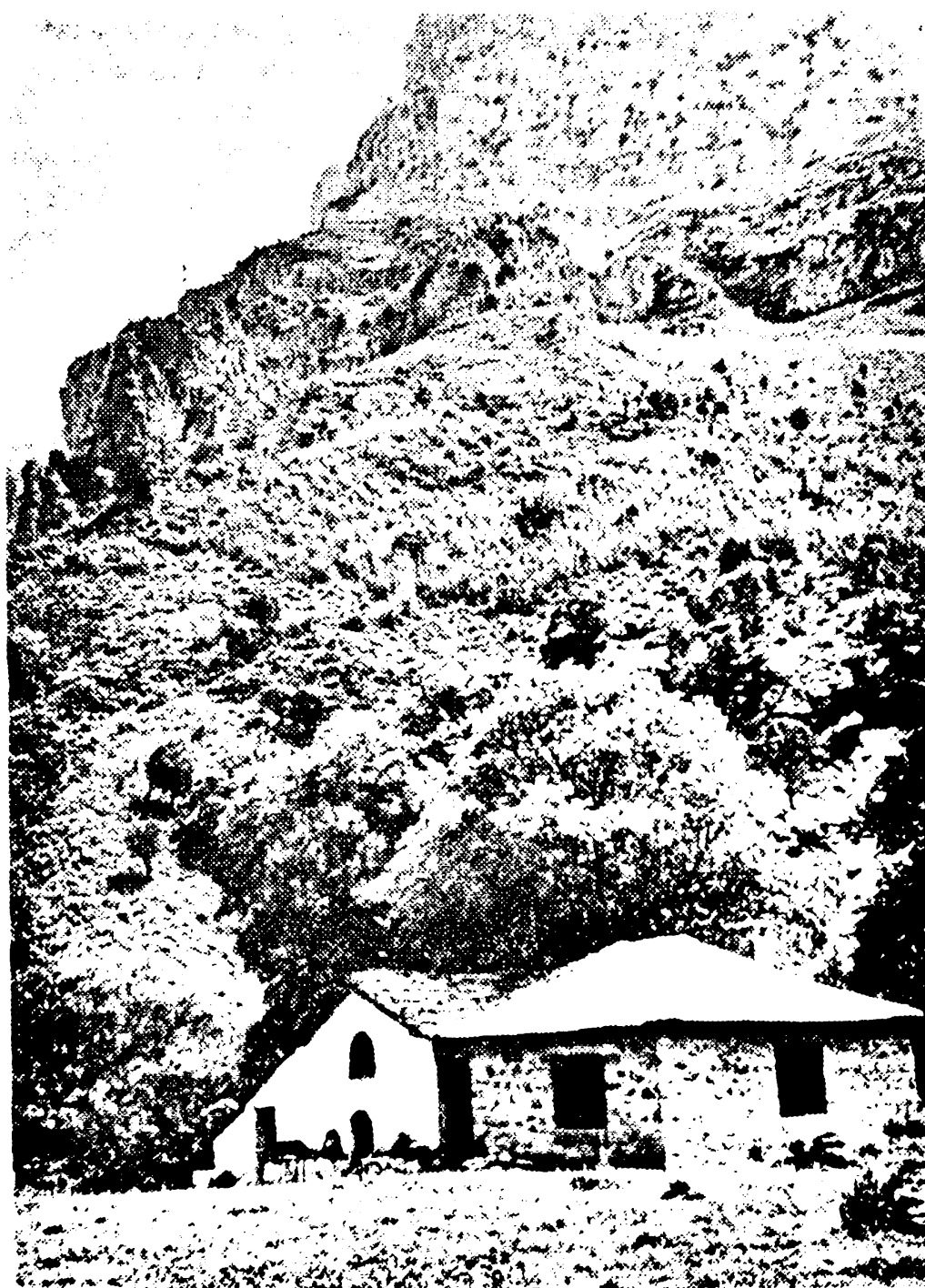
Εἶναι δυνατὸ νὰ γράφονται καὶ
νὰ ὑποστηρίζονται τέτοιας μορφῆς
ἀπόψεις καὶ νὰ ἀποτελοῦν αὐτὲς
θεμελιωμένη ὑποδομὴ γιὰ νὰ συνε-
χίζεται ἡ διοίκηση καὶ διαχείριση
τῶν ἐσόδων τοῦ κληροδοτήματος
ἀπὸ τὴν Ἐφοροεπιτροπεία τῶν Ἀ-
γαθοεργῶν Καταστημάτων κ.λ. Ὅ-
χι τὰ ἔργα τῶν Γενικῶν Ἐπιτρόπων
τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Ν. Ζωσι-
μᾶ δὲν ἦταν, ὅπως παριστάνονται
ἀπὸ τίς ἐκτιθέμενες ἀπόψεις τοῦ
Σεβ. Μητροπολίτη Ἰωαννίνων κ.
Θεοκλήτου.

Ἡ διαθήκη τοῦ αἰμινήστου Ν. Ζω-
σιμᾶ μαζί μὲ τὴν «παρακάλεσή» του
κωδικοκελλος τῆς 6.2.1842 ἔχει πεν-
τακάθαρες διατάξεις ποὺ δὲν ἐπι-
δέχονται οἰαδήποτε ἀμφισβήτηση ἀ-
πὸ οἰοδήποτε. Εἶναι κατωχυρομένη
ἀπὸ ὅλα τὰ διατάγματα τῆς Ἑλ-
ληνικῆς Πολιτείας.

Κατὰ τὸ 1ο ἄρθρο τῆς διαθήκης
στὴν περίπτωσι ποὺ θὰ ἐκλείψουν
οἱ πρῶτοι ἐπίτροποι, ὅπως ὀρίζε-
ται τοῦτο ἀπὸ τὸ διαθέτη, τὸ ἐν Νίζ-
νη Γραικικὸν Μαγιστράτον, ἔχει

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η

Άριθ. 201. - Το Έκκλησάκι τῆς Παναγίας στὴ γαράδρα τοῦ Βίκου κοντὰ στὸ Βιτσικό, ὅπου οἱ πηγὲς τοῦ Βοϊδομάτη.
(Ἄρχειο Ἀπ. Βερτοδούλου)

Δέν εἶναι πού τὸ διοικοῦν καὶ τὸ διαχειρίζονται οἱ σημερινοὶ ἰθύνοντες παρὰ τὰ ὀριζόμενα ἀπὸ τὸ 1ο ἄρθρο τῆς διαθήκης εἶναι καὶ ὅτι δέν συμμορφώνονται πρὸς τὶς κυριώτερες διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ ἀειδίου Ν. Π. Ζωσιμᾶ.

Ἀπὸ μιὰ πρόχειρη θεώρηση τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς Ἐφοροεπιτροπείας τῶν Ἀγαθοεργῶν κατὰ τὸ 1980 προκύπτει ὅτι τὰ δαπανώμενα κατ' ἔτος ποσὰ πολὺ ὀλίγη σχέση ἔχουν μὲ τὰ ἐπιτασσόμενα ἀπὸ τὶς ρητὲς διατάξεις τῆς διαθήκης.

Ὑπερβαίνουν τὰ 20 ἑκατ. δραχ. τὸ χρόνο τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὸ κληροδότημα τῶν Ζωσιμάδων.

—Ὅριζεται σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 5 τῆς διαθήκης τοῦ Ν. Ζωσιμᾶ τὸ 29% τῶν προσόδων τοῦ κληροδοτήματος νὰ δαπανᾶται γιὰ τὸ δημόσιο γενικὸ σχολεῖο τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων. Ποιὸ εἶναι αὐτὸ σήμερα; Ἀφοῦ τὰ Γιάννινα γέμισαν μὲ γενικὰ δημόσια σχολεῖα πού τὶς δαπάνες γιὰ τὴ λειτουργία τους ἔχει ἀναλάβει ἡ Πολιτεία;

Ὅλα αὐτὰ τὰ σχολεῖα δέν εἶναι οἱ δικαιοῦχοι καὶ οἱ ἀπαιτητὲς στὰ ἔσοδα τοῦ κληροδοτήματος πού πρέπει νὰ ὑπολογίζονται στὰ 6 ἑκατ. τὸ χρόνο; Διατίθεται αὐτὸ τὸ ποσὸ πῶς καὶ πού;

Ὅριζεται μὲ τὸ 6ο ἄρθρο ἕνα 5% γιὰ τὸ κοινὸ Νοσοκομεῖο Ἰωαννίνων, ποσὸ χρηματικὸ δηλ. κάθε χρονιά γύρω στὸ 1 ἑκατ. δραχ.

Γιὰ τὰ Ἀγαθοεργὰ δέν ἔχει ἰσχὺ ἡ διάταξη αὐτή;

—Ὅριζεται μὲ τὸ 7ο ἄρθρο ἕνα 12% γιὰ τὴν προικοδότηση κάθε χρονιά 20 Γιαννιωτισσῶν κορασί-

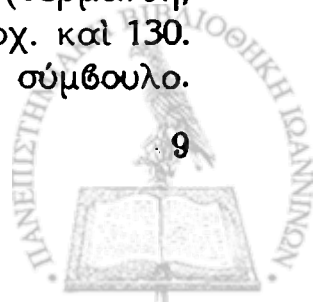
δων καὶ 5 Ζαγορισίων. Τὸ χρηματικὸ ποσὸ πού ἀναλογεῖ στὴ διάταξη αὐτὴ εἶναι γύρω στὰ δυὸ ἑκατ. δραχ. Πῶς ἀνταποκρίνεται ὁ πρόεδρος τῶν Ἀγαθοεργῶν μαζί καὶ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ Ἰδρύματος; Στὰ ἀπολογιστικὰ στοιχεῖα τῆς Ἐφοροεπιτροπείας ἀναγράφονται τὸ 1980 γιὰ προικοδότηση συνολικὰ δραχ. 190 χιλ.

Καὶ ὅμως τὰ 25 ἄπορα κορίτσια, Γιαννιώτισσες καὶ Ζαγορίσιες, εἶχαν ἀναφαίρετο δικαίωμα νὰ πάρουν ἡ καθεμία 80 χιλ. δραχ. κάθε χρόνο.

—Ἐπιτάσσεται μὲ τὸ 8ο ἄρθρο τῆς διαθήκης τὸ 11% νὰ διατίθεται κάθε χρονιά γιὰ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς ἀπόκληρους τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων. Τὸ χρηματικὸ ποσὸ πού ἀναλογεῖ στὴ διάταξη αὐτὴ εἶναι πάλι γύρω στὰ 2 ἑκατ. δραχ. Τὰ Ἀγαθοεργὰ καταστήματα πῶς ὑλοποιοῦν σ' αὐτὸ τὸ θέμα τὴ βούληση τῶν διαθετῶν;

—Παραγγέλεται ἐπίσης μὲ τὸ ἄρθρο 11 τὸ 4% τῶν προσόδων νὰ διατίθεται ἀπὸ τοὺς Γενικοὺς Ἐπιτρόπους γιὰ νὰ ἀποφυλακίζονται ὅσοι φτωχοὶ καὶ δυστυχεῖς ἄνθρωποι ὀδηγήθηκαν στὶς φυλακὲς ἀπὸ χρέη. Ἄλλες δηλ. 800 χιλ. δραχ. γιὰ τὸ θεάρεστο αὐτὸ ἔργο. Τὰ Καταστήματα ἀπὸ τὸν ἀπολογισμὸ τους τοῦ 1980 διέθεσαν 29.995 δραχ. γιὰ τρόφιμα φυλακισμένων Πάσχα καὶ Χριστούγεννα.

—Ἀναγράφονται στὰ ἀπολογιστικὰ στοιχεῖα τῶν Ἀγαθοεργῶν γιὰ ἀποδοχὲς προσωπικοῦ δραχ. 2.061.580, γιὰ γενικὰ ἔξοδα (θέρμανση, φωτισμὸ κ.λ.) 529.454 δραχ. καὶ 130.479 δραχ. γιὰ τὸ νομικὸ σύμβουλο.

Γιατί φορτώθηκαν στις δαπάνες τῶν Ἀγαθοεργῶν Καταστημάτων αὐτὰ τὰ χρηματικά ποσά;

Ἡ Μητρόπολη τῶν Ἰωαννίνων δὲν ἔχει δικό της προϋπολογισμό καὶ ἀπολογισμό; Δὲν ἔχει ἔσοδα;

Τὸ 40% τῶν ἐσόδων ὄλων τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Νομοῦ Ἰωαννίνων δὲν φθάνουν νὰ καλύψουν τὰ γενικά ἔσοδα τῆς Μητροπόλεως;

—Πᾶμε στὶς ἄλλες ἑξ παραγράφους τοῦ ἐγγράφου σας.

—Σχετικά μὲ τὴ 2η παράγραφο;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ : Εἶναι γνωστὰ τὰ τῆς συστάσεως τῆς Διευθύνσεως Ἐθνικῶν Κληροδοτημάτων.

—Σχετικά μὲ τὴν 3η παράγραφο:

ΑΠΑΝΤΗΣΗ : Πρὸς τί ἢ μνημόνευση τοῦ παγκαλικοῦ Ν. Δ. τοῦ 1926, τὸ ὁποῖο δὲν κυρώθηκε ἀπὸ τὴ «μέλλουσα» τότε νὰ συνέλθῃ Βουλή;

Τὸ Ν.Δ. κάνει λόγο γιὰ τὴ διαχείριση τῶν περιουσιῶν τῶν τέως Χριστιανικῶν Κοινοτήτων τῆς Περιφέρειας τοῦ Νομοῦ Ἰωαννίνων.

Τί σχέση ἔχουν τὰ ἐναπομείνοντα περιουσιακὰ στοιχεῖα τῶν Ζωσιμάδων ὑπὸ τὴ μορφή δεκάδων χιλιάδων μετοχῶν τῆς Ε.Τ.Ε., πού φυλάσσονται στὸ Κεντρικὸ Κατάστημα τῶν Ἀθηνῶν;

—Σχετικά μὲ τὴν παρ. 4 τοῦ ἰδίου ἐγγράφου σας, πού ἀναφέρεται στὴν 3η παράγραφο τοῦ Παγκαλικοῦ Ν.Δ. τοῦ 1926.

Ἀπὸ ποιούς διαθέτες ἢ μὲ ποιά εἰδικὰ Διατάγματα ἀνατέθηκε σὲ ὠρισμένους ἐκτελεστὲς ἢ διαχειριστικές ἐπιτροπές ὅ,τι ἀφορᾷ στὴ διαθήκη τοῦ Ν. Ζωσιμά μὲ τὶς κρυσταλλένιες διατάξεις τῆς γιὰ νὰ ἐ-

ξακολουθήσῃ νὰ ἀσκεῖται ἀπ' αὐτούς; Ὡστόσο σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ ἀναφερθήκαμε διεξοδικά, ὅταν ἀσχοληθήκαμε μὲ τὶς ἀπόψεις τῶν Ἀγαθοεργῶν πού καταχωρίζονται στὴν 1η παρ. τοῦ ἐγγράφου σας.

—Σχετικά μὲ τὴν παρ. 5.

Εἶπαμε σὲ ἄλλο ἐγγραφοῦ μας ὅτι τὸ ἄρθρο 113 τοῦ νόμου 2039)1939 εἶναι παραλλαγή τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Παγκαλικοῦ Ν. Δ. τοῦ 1926 καὶ δὲν νομίζομε ὅτι χρειάζεται ἄλλη ἀνάπτυξη.

—Φθάνομε στὴν παρ. 6 τοῦ ἐγγράφου σας.

Διαφωνοῦμε ριζικὰ μὲ τὴν ἀποψή σας σχετικὴ μὲ τὴν περάτωση τοῦ ἔργου τῶν γενικῶν ἐπιτρόπων - ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης τοῦ Ν. Ζωσιμά καὶ διατηρήσεως τῶν ἀρμοδιοτήτων στὴ διοίκηση καὶ διαχείριση τῶν προσόδων τοῦ κληροδοτήματος ἀπὸ τὰ Ἀγαθοεργὰ Καταστήματα.

Ἄν ἡ Ἐθνικὴ σκοπιμότητα ἀνέκοψε στὰ μαῦρα χρόνια τῆς σκλαβιάς τὸ ἔργο τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης τοῦ Ζωσιμά σύμφωνα μὲ τὴ βούλησίν του, ἂν ἀργότερα ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἡπείρου μὲ τὶς ἐνέργειες ἐνὸς Μεγάλου Δεσπότη στὰ Γιάννινα ἢ Παγκαλικὴ Δικτατορία ἐσκάρωσε ἓνα Ν. Δ. τὸ 1926 πού δὲν κυρώθηκε καὶ εἶναι ἀντισυνταγματικό, γιὰ τὴ διαίωνηση ἐνὸς ἀνώμαλου καθεστώτος καὶ τὴν παράταση τοῦ θίου τῶν Ἀγαθοεργῶν, δὲν ἔπεται ὅτι ἔπαυσε νὰ ἰσχύῃ ἡ διαθήκη τῶν Ζωσιμάδων τοῦ 1841 μὲ ὅλες τὶς διατάξεις τῆς καὶ ἡ ὑπαγωγή τοῦ κληροδο-

τήματος φυσικά υπό την έποπτεία και τόν έλεγχο τής Διευθύνσεως τών Έθνικῶν Κληροδοτημάτων με έκτελεστές Γιαννιώτες, συμπατριῶτες τών Ζωσιμάδων.

—Με τήν παρ. 7 τοῦ έγγραφου σας παρέλκει νά ασχοληθοῦμε, γιατί τὸ θέμα έξαντλήθηκε καί φωτίστηκε ἀπὸ κάθε πλευρὰ με μίαν μόνο παρατήρησή μας. Τὸ Ὑπ. Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων δέν έποπτεύει ἀλλὰ οὔτε έλέγχει τή διαχείριση τοῦ κληροδοτήματος. Τεκμαίρεται τοῦτο ἀπὸ τὸ ὅτι, ὅταν ζητήθηκε ἀπὸ τήν Ἡπειρωτικὴ Ἐπιτεία ἀντίγραφο τῆς διαθήκης τοῦ Ν. Ζωσιμᾶ, δόθηκε ἀντίγραφο τῆς δωρεᾶς τών 100 χιλ. ρουβλίων τοῦ Ν. Ζωσιμᾶ, πού πραγματοποιήθηκε τὸ 1829. Γιὰ τὴ διαθήκη τοῦ Ζωσιμᾶ με χρονολόγησι τὸ 1841 προβλήθηκε ἀγνόησι ὑπάρξεώς τῆς.

Ὡστόσο εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἀπευθύνουμε ἔκκλησι στήν Ὑπηρεσίαν σας, γιὰ ἀναθεώρησι τῶν ἀπόψεών σας καί τήν ἀνάληψι μέτρων, ὡστε τὸ κληροδοτήμα νά ἐπανέλθῃ στὴ φυσιολογικὴ του κοίτη.

Τὰ Ἀγαθοεργὰ Καταστήματα δέν ἔχουν σχέση με τὴ διαθήκη τών Ζωσιμάδων καί τὸ κληροδοτήμα τους.

Τὸ θέμα παίρνει τίς ἀρμόζουσες διαστάσεις. Ὁ κ. Δήμαρχος Ἰωαννίνων καί τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιον τῆς πόλεως τών Ἰωαννίνων ἔλαβαν γνώσι. Μελετοῦν τὴν ὑπόθεσι. Ἡ κατάληξι δέν θὰ ἀργήσι νά γνωσθῇ με αίτησι στὸ Ἐφετεῖο Ἀθηνῶν, πού ἡ Πολιτεία ἔχει χρέος νά παρέμβῃ τουλάχιστον, ἀν ὄχι νά ὑποβάλῃ ἢ ἰδίαν τὴν αίτησι.

Περιμένουμε ἀκόμα μίαν ἀπάντησή σας.

Γιὰ τὴν διευκόλυνσή σας ἐπισυνάπτουμε α) φωτοαντίγραφο ἀπολογισμοῦ τών Ἀγαθοεργῶν Καταστημάτων τοῦ 1980 καί β) φωτοαντίγραφο σχολίου τῆς ἔφημερίδος «Ἡπειρωτικὸς Ἀγὼν» τών Ἰωαννίνων ὑπὸ ἡμερομηνία 17.12.1980, τῆς ὁποίας ὁ διευθυντὴς κ. Τζάλλας συμπίπτει νά εἶναι καί μέλος τῆς Ἐφοροεπιτροπείας.

Με τιμὴ

Ὁ Πρόεδρος

ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματέας

ΣΤΑΘ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1) Σεβ. Μητροπολίτη Ἰωαννίνων, Πρόεδρο τῆς Ἐφοροεπιτροπείας τών Ἀγαθοεργῶν Καταστημάτων Ἰωαννίνων.

2) Ἰδιαιτέρο γραφεῖο τοῦ ἀρμοδίου Ὑφυπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Δ. Δημοσθενοπούλου.

3) Ἰδιαιτέρο γραφεῖο τοῦ Ὑφυπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Δημ. Τσοβόλα.

4) Ἰδιαιτέρο γραφεῖο τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Καρόλου Παπούλια.

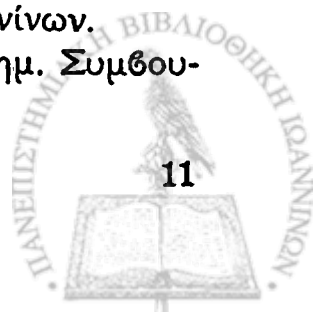
5) Ἰδιαιτέρο γραφεῖο τοῦ Ὑφυπουργοῦ Γεωργίας κ. Γεωργίου Μωραΐτη.

6) κ. Γ. Μαγκάκη, Διοικητὴ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος.

7) Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων-Διεύθυνσι Κληροδοτημάτων.

8) κ. Δήμαρχο Ἰωαννίνων.

9) κ. Πρόεδρο τοῦ Δημ. Συμβουλίου Ἰωαννίνων.

Η ΗΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ἄριθ. 202.— Ὁ παπᾶς χτυπάει τὸ σήμαντρο στὴ Μανωλίτσα.
(Ἄρχειο Ἀπ. Βερτοδούλου)

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ

ΤΗΣ κ. ΕΛΣΑΣ ΓΑΛΑΝΙΔΟΥ - ΜΠΑΛΦΟΥΣΙΑ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ προηγουμένου)

Νά πῶς οἱ γυναῖκες τοῦ λαοῦ τῆς Ἠπείρου ταίριασαν τὸ τραγούδι γιὰ νὰ πετύχουν τὸ κοίμισμα τοῦ παιδιοῦ, μὲ τὴ ρυθμικὴ κίνηση τῶν χεριῶν γιὰ νὰ κάνουν διάφορες δουλειές,

ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΑ

«Κοιμήσου, χαϊδεμένο μου
καὶ μοσκαναθρεμμένο μου.
Νάνα του, νανάκια του,
ὑπνος ἔς τὰ ματάκια του.
Νάνα του καὶ νάνα του
νὰ μὴ τὸ δειρ' ἢ μάνα του,
νὰ μὴ τὸ δειρ' ἢ μάνα του
καὶ τὸ μαλώση ὁ τάτας του».

Ἄραβ. 163 Πάργας.

Ἐπὶ τὴν ὁμοίωσιν καὶ μιὰ ἄλλη κατηγορία ἀπλῶν τραγουδιῶν, χωρὶς κανὸν νόημα, ποὺ δείχνει τὴν ἀνάγκη ποὺ ἔχει ἢ μάνα νὰ κινηθεῖ μὲ ρυθμὸ καὶ νὰ ψυχαγωγηθεῖ ἢ ἴδια ἀλλὰ νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ τὸ παιδί της, ποὺ στὸ ἄκουσμα τοῦ τραγουδιοῦ ἀσυναίσθητα ἐκδηλώνει μὲ χαμόγελα καὶ πηδήματα τὴν χαρὰ του.

«Τάχτα του καὶ ράρα του
νὰ τοῦ ζήσ' ἢ μάνα του,
νὰ χαρῆ τὸν τάτα του
κι' ὅλα τ' ἀδερφάκια του.

Τάχτα του καὶ μιὰ μηλιά
πῶχει μάνα κοπελιά
πῶχει ἀφέντη παλληκάρι
κ' ἔχει τοῦ Θεοῦ τὴ χάρι».

Ἄραβ. 177, Πάργας.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἐργατικὰ τραγούδια δὲν ἔχουν κανένα νόημα ἀλλὰ ὅλα διακρίνονται γιὰ τὴν εἰλικρίνεια καὶ τὴν αἰσιοδοξία τους. Πουθενὰ δὲν ὑπάρχει ἡ καταθλιπτικότητα καὶ τὸ παράπονο τοῦ ἀδικημένου ἀνθρώπου, ποὺ ἐκφράζουν τὰ τραγούδια ἄλλων λαῶν, γιὰ τὴν ἢ σχέση ποὺ ἐπικρατοῦσε μέχρι τὸ τέλος τοῦ περασμένου αἰῶνα, μεταξὺ ἐργάτου καὶ ἐργοδότου ἦταν ταυτόχρονα ἠθικὴ καὶ οἰκονομική. «Ψυχογιούς» καὶ «Ψυχοκόρες» ἔλεγαν τοὺς ὑπηρέτες καὶ «μπιστικούς» τοὺς ἐργατικούς ἀνθρώπους, τὰ δὲ παιδιά στὰ ἐργαστήρια τὰ ἔλεγαν «παραγιούς».

Ἔτσι στὸ ἐργαστήρι τοῦ ράφτη ἀρχίζει τὸ τραγούδι τὸ ραφτόπουλο.

«Κάτου ἔς τῆς Λάρσας τὰ τσαρσιά,⁽¹⁾ κάτου ἔς τὸ μπεζεστένι⁽²⁾
ἔξῃντα ραφτάδες ἔρραφταν τῆς
Ρούσως τὸ φουστάνι,
κι' ἓνα μικρὸ ραφτόπουλο, ράφτοντας τραγουδάει:

—Φουστάνι μου λιανόπλουμπο,
καὶ χρυσοκεντημένο,
καθὼς ἐσένα σέ κρατῶ, νᾶχα καὶ
τὴν κυρά σου».
ἸΑΡΑΒ. 239 (Ἰωανν.)

Σὲ ἄλλη παραλλαγή στὴν Πάρ-
γα καὶ στὸ Ζαγόρι τὸ φόρεμα τῆς
Ρούσως:

«Ἐξῆντα ραφτάδες τῶρραφταν κ'
ἐξῆντα μαθητούδια».

Βλέπομε λοιπὸν τοὺς ἀρχιμάστο-
ρες νὰ μὴ ξεχωρίζουν τοὺς μαθη-
τές τους, ποὺ νιώθοντας ἄνετα τρα-
γουδοῦν δουλεύοντας.

Ἄλλὰ οἱ ραφτάδες καὶ τὰ μαθη-
τούδια καὶ στὸ γλέντι, στὸ καπηλιὸ
εἶναι μαζί, μαζί γλεντοῦν καὶ τρα-
γουδοῦν, δὲν τοὺς θεωροῦν ἐργάτες
τους καὶ παρακατιανούς.

«Ἰστά ἴμορφα τὰ καπηλιὰ
λεβεντάδες ἔπιναν,
καὶ ραφτάδες ἔρραφταν
σκούφιες γιανιτσάρικαις
καὶ τσιπεροβίτικαις.

Ἦμορφο ραφτόπουλο
τὴν ἡμέραν ἔρραφτε
καὶ τὴ νύχταν ἔσκαφτε
κ' ὄσο χῶμα ἔβγανε
ἴς τὴ μηλιὰ τὸ πῆγαινε...»

ἸΑΡΑΒ. 231 (Ζαγορ.)

Ἄλλὰ καὶ ὅταν εἶναι πολλοὶ μα-
ζεμένοι ἀρχίζει τὸ ρυθμικὸ τραγού-
δι καὶ ἡ δουλειὰ γίνεται πιὸ εὐκο-
λη, γίνεται σωστὸ πανηγύρι.

«Νὰ σᾶς δείξω ἴγώ, κοπέλαις,
πῶς τὸ τρίβουν τὸ πιπέρι,
τοῦ διαβόλου οἱ καλογέροι.

Μὲ τὴ μύτη τρίψτε το,
πάλε μάτα τρίψτε το.

Νὰ σᾶς δείξω ἴγώ, κοπέλαις κτλ.
ὡς ἄνωθι.

Μὲ τς ἀγκώνους τρίψτε το,
πάλε μάτα τρίψτε το»...

ἸΑΡΑΒ. 407 (Ἰωανν.).

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ρυθμικὰ ὑπάρχουν
καὶ ἄλλα ποὺ ἔχουν τὴν ἐμπνευσή
τους ἀπὸ μιὰ ὀρισμένη δουλειά, ὅ-
πως τὸ παρακάτω ποὺ εἶναι ἐμπνευ-
σμένο ἀπὸ τὸ θερισμό.

«Κόρη Δελθινακιώτισσα ἴς τὸ θέ-
ρο κατεβαίνει,
σέρνει δρεπάνι δαμασκή, παλα-
μαριά ἴσημένα,
καὶ ἴς τὸ δερβένι⁽³⁾ θερίζε, γορ-
γὰ γοργὰ θερίζει...».

Καὶ ὅταν περνοῦν ξενιτεμένοι καὶ
τὴ ρωτοῦν γιατί θερίζει μόνη της,
ἐκείνη ἀπαντᾷ:

«Ὁ πεθερός μου γέρασε καὶ κεί-
νεται ἴς τὸ σπίτι,
ἡ πεθερά μ' ἀπέθανε. Θερίζω μο-
ναχὴ μου.

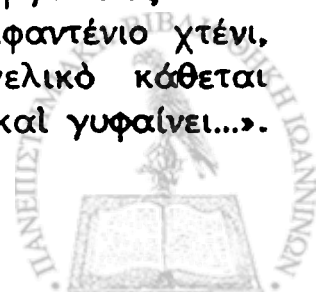
—Ἄντρας μ' ἐξειντεύτηκε καὶ
λείπει δέκα χρόνους...».

ἸΑΡΑΒ. 350.

Ἐδῶ βλέπομε ὄχι μόνο τὴν ἐργα-
τικότητα τῆς Ἠπειρώτισσας ἀλλὰ
καὶ τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σεβασμὸ στὰ
πεθερικά καὶ στὸν ξενιτεμένο ἄντρα
της. Δὲν μοιρολατρῆι ἀλλὰ ἐργά-
ζεται καὶ γιὰ λογαριασμὸ τῶν ἄλ-
λων.

Ἄκόμα ὅταν λείπει ὁ ἄντρας της
στὴν ξενιτιά, ἐκείνη κάθεται καὶ ὑ-
φαίνει στὸν ἀργαλειὸ περιμένοντάς
τον νὰ γυρίσει.

«Μαλαματένιος ἀργαλειὸς κ' ἐ-
λεφαντένιο χτένι,
κ' ἓνα κορμὶ ἀγγελικὸ κάθεται
καὶ γυφαίνει...».

Καὶ ὅταν τῆς λένε νὰ τὸν ἀπαρ-
νηθεῖ, ἐκείνη ἀπαντάει:

«...» Ἄντρα ἔγω ἔγω ἔς τὴν ξενιτεῖα
καὶ δέκα χρόνους λείπει,
ἀκόμα δυὸ τὸν καρτερῶ, ἔς τοὺς
τρεις τὸν παντεχαίνω,
καὶ μέσ' τοὺς τρεῖς ἂν δὲν ἐρθῆ,
τὰ μαῦρα θὰ φορέσω...».
Ἄραβ. 347.

Ὁ Ἑπειρωτικὸς λαὸς ξεχωρίζει
καὶ προτιμᾷ τὴ νοικοκυρά. Ὁ νέ-
ος τὴν κόρη τῆς καρδιάς του θὰ τὴν
ξεχωρίσει μέσα στὸν κύκλο τῆς
δουλειᾶς της.

«Κόρη, πού εἶσαι ἔς τὸν ἀργαλειὸ
κι' ὀλημερῆς γυφαίνεις
καὶ τὰ παιδιὰ μαραίνεις,
γυφαίνεις τὰ μεταξωτὰ καὶ τὰ
καλὰ λιαχούρια⁽¹⁾
ἀγάπη μου καινούργια,
γιατί δὲ ρίχνεις μιὰ ματιά, νὰ
ἴδῃς τὸ ποιὸς περνᾷ,
καὶ σὲ γλυκοτηροῖ;...»

Ἄραβ. 393.

Ἄλλὰ καὶ ἡ κόρη τὸ ἴδιο κάνει
καὶ στὴν μητέρα της πού τῆς ζη-
τάει νὰ φύγει ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὴ
σκὸνη ἀπαντάει:

«—Τὸν κOURνιαχτὸ τὸν ἀγαπῶ,
τὸν ἥλιο ἔγω τὸν θέλω,
γιατί τὸν πρωτολιχνιστὴ θέλω νὰ
πάρω γι' ἄντρα».

Ἄραβ. 202.

Ἄλλὰ καὶ οἱ ἀγρότες, ὅταν ἔχει
πέσει ξηρασία, παρακαλοῦν τὸ Θεὸ
νὰ βρέξει γιὰ νὰ καρπίσει ἡ γῆ,
νὰ δώσει στάρι, νὰ γεμίσουν τὰ ἀμ-
πάρια,

νὰ βογγᾷ ὁ μυλωνᾶς
καὶ νὰ σκάζη ὁ ἀλευρᾶς.

Τὸ σχετικὸ τραγούδι μὲ τὴν ἐπί-
κληση γιὰ βροχὴ τὸ συναντᾶμε σὲ
διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδας καθὼς
καὶ στὸν Πόντο.

Νὰ ἡ Ἑπειρωτικὴ παραλλαγή:

«Περπεροῦνα περπατεῖ,
περπατεῖ καμαρωτῆ,
καὶ τὸν θιὸν παρακαλεῖ
γιὰ νὰ στείλῃ μιὰ βροχὴ,
μιὰ βροχὴ καλὴ καλὴ,
γιὰ ν' ἀνθίσουν τὰ λιθάδια,
νὰ φυτρώσουν τὰ σιτάρια
νὰ μεθύσουν τ' ἀμπελάκια
νὰ καρπίσουν σταφυλάκια...».

Ἄραβ. 441.

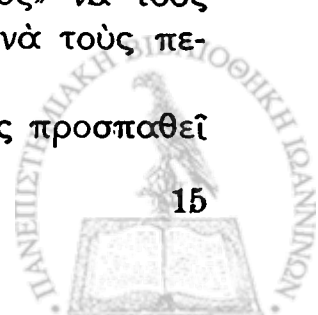
Τὰ ἐργατικὰ τραγούδια εἶναι ἀ-
νεξάντλητα, γεμάτα ἀγνὸ λυρισμὸ
καὶ χρῶμα, μὲ τὴ συνοδεία τῆς μου-
σικῆς ἢ τοῦ χοροῦ ἔγιναν ἀπαραί-
τητα γιὰ τοὺς ἐργαζόμενους καὶ
τραγουδήθηκαν ὄχι μόνο γιὰ νὰ ξε-
κουράσουν ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξυπηρε-
τήσουν βιοποριστικὲς ἀνάγκες.

ΣΚΩΠΤΙΚΑ

II

Βλέπομε ἀπὸ πολλὰ τραγούδια
ἐργατικὰ ἀλλὰ καὶ ἄλλα πού ἀνα-
φέρονται σὲ ἄλλες πτυχὲς τῆς ζωῆς
τὸν Ἑπειρωτικὸ λαὸ νὰ ἐκτιμᾷ
τὴν ἐργατικότητα, νὰ προοδεύει,
νὰ δημιουργεῖ, νὰ γίνεται ἐθνικὸς
εὐεργέτης μὲ τὴν περιουσία πού ἀ-
πόκτησε μὲ τὴν ἀδιάκοπη δουλειὰ
του. Ἐπόμενο λοιπὸν εἶναι νὰ μὴ
μπορεῖ νὰ ἀνεχθεῖ τοὺς τεμπέλη-
δες, νὰ τοὺς ἀποκαλεῖ «ἀπρόκο-
φτους» καὶ «ἀχαῖρευτους» νὰ τοὺς
καυτηριάζει ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς πε-
ριπαίξει.

Ἔτσι, ὅταν ὁ κλέφτης προσπαθεῖ

νά γίνει γεωργός, νά πῶς τόν βλέπει ὁ Ἑπειρωτικός λαός:

«Ἄφηκε ὁ Γιάννης τὴν κλεψιά κ' ἔπιασε τὸ ζευγάρι,
κ' ἔφκιασ' ἀλέτρι ἀπὸ συκιά καὶ τὸ ζυγὸ ἀπὸ δάφνη,
τὴ ζεύγα φκιάνει ἀπὸ θουρλί καὶ καὶ τὸ γυνὶ ἀπὸ φτυάρι,
φκιάνει καὶ τὴ δικέντρα του ἀπὸ ἑληᾶς κλωνάρι...».

Χασ. VI, 64.

Χαρακτηριστικὸ τραγούδι εἶναι καὶ τοῦ Γιάννη πού πῆγε στὸ μύλο νά ἀλέσει σιτάρι:

«Τὸ Γιάννη τὸν ἐστείλαμε 'ς τὸ μύλο γιὰ ν' ἀλέση 'ς τὸν πετεινὸ ἐφόρτωσε ἓνα σοινίκι στάρι...»

Στὸ δρόμο ὅμως τὸν λήστεψαν καὶ τοῦ πῆραν ὄχι μόνο τ' ἀλεύρια ἀλλὰ καὶ τὴν τριχιά του, καὶ ἐνῶ τὸν περίμενε ἡ μάνα του νά τῆς φέρει τ' ἀλεύρι, νά τοῦ φτιάσει πίττα, αὐτὸς τῆς ἀπαντᾷ:

—Μάνα μ', ἀγγούρια σοῦ 'φερα,
τ' ἀλεύρια μου τὰ πῆραν.

Πιάνει τὸν σκορδοκόπανο τοῦ δίνει πέντε - δέκα.

—Ὡϊμένα τὰ νεφρούλια μου, ὦϊμένα τὰ νεφρά μου,
φέρτε μου τὸν πνευματικὸ νά με ξεμολογήση...»

'Αραβ. 367. (Πάργας)

Σὲ ἄλλο τραγούδι καυτηριάζουν τὴν Ἀκαμάτρα, πού ὅλες τὶς μέρες τῆς ἐβδομάδας κάθεται καὶ τεμπελιάζει καὶ μόνο θγαίνει τὴν Κυριακὴ στὴν πόρτα νά ρωτήσῃ

ἂν πιάνουν ρόκα καὶ ὕστερα παραπονιέται:

«...Ἡ κακαὶς μου ἡ συνυφάδες
κι' ἄντρες τους οἱ μασκαράδες,
ἀκαμάτρα μὲ φωνάζουν
καὶ μὲ κακοκουβεντιάζουν'
κ' ἐγὼ γνέθω, ἡ Πλατῶνα,
καλοκαίρι καὶ χειμῶνα,
τρία, τέσσερα μασούρια
μὲ χορτάρι ἀπὸ τ' ἀχούρια...».

Τὸ ὕφασμα πού ἔφτιαξε τελικά, δὲν ἔφτασε οὔτε ἓνα «θρακί», νά κάνει τοῦ ἄντρα τῆς καὶ αὐτὸς τῆς θύμωσε.

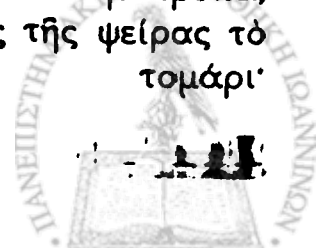
'Αλλὰ περιπαίζουν καὶ τὴν τσομπάνισσα, πού δὲν θέλει νά βοηθήσει τὸν ἄντρα τῆς στὶς δουλειές τους καὶ ἐπιθυμεῖ νά πάει στὴ χώρα, πιστεύοντας ὅτι ἔτσι θά γίνει ἀρχόντισσα:

«Μιά γυναῖκα ἐνοῦ τζομπάνη
οὔτε τὸ γιαούρτι φτιάνει,
οὔτε τὸ τυρὶ τοῦ πῆγει,
μόν' γυρεύει νά τοῦ φύγει,
εἰς τὴν χώρα νά πηγαίνει
καὶ ἀρχόντισσα νά γένη...».

'Αραβ. 354.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι καὶ τὸ τραγούδι πού ἀναφέρεται στὸ ἀλεσμα, τὸ ζύμωμα καὶ τὸ φούρνισμα τοῦ ψωμιοῦ.

«Πέντε ποντικοὶ καὶ δεκαχτῶ νυφίτσες
γάμον ἔκαναν, μ' ἓνα σπειρὶ κριθάρι,
καὶ τ' ἀλέσανε 'ς τοῦ σφονδουλίου τὴν τρύπα,
καὶ τὸ ζύμωσαν 'ς τῆς ψείρας τὸ τομάρι'»

ψείρα ζύμωνε, κονίδα κοσκινοῦσε,
καὶ χοντρόφυλλος τὸν φοῦρνο ἐ-
συδαυλοῦσε·
σπίθα πέταξε κ' ἔκαψε τὸ πα-
λάτι».

Ἄραβ. 199 (Ἰωάνν.).

Πολλές φορές ὁ λαὸς μας, ἀλλὰ
καὶ εἰδικὰ ὁ Ἑπειρωτικὸς λαὸς γί-
νεται φιλόσοφος, μέσα δὲ σὲ παροι-
μιώδεις φράσεις καὶ παροιμίες λέει
τὴ γνώμη του γιὰ τὸν ἄτολμο καὶ
συντηρητικὸ ἔμπορο, γιὰ αὐτὸν ποῦ
ἀσχολεῖται μὲ ἀθέμιτες ἐπιχειρή-
σεις, γι' αὐτὸν ποῦ κέρδισε ἄδικα
τὰ κέρδη του κ.ἄ.

Ὁ Ἑπειρωτικὸς λαὸς ξέρει πὼς
οἱ ἔμποροι πρέπει νὰ ἔχουν τόλμη
καὶ ἀποφασιστικότητα, διαφορετι-
κὰ ἂν δείξουν δειλία καὶ ὑπερβολι-
κὴ συντηρητικὴ τότε δὲν πρό-
κειται ποτὲ νὰ προκόψουν.

«Κιοτῆςπραματευτῆς οὔτε χάν'
οὔτε κερδίζ'».

Ρεμπ. Κονιτσ. σ. 189

Ὅταν πάλι ἀσχολεῖται κανεὶς μὲ
θεμιτὲς καὶ ἀθέμιτες ἐπιχειρήσεις
λένε.

«Δουλεύ' τὰ 'νενηντα ἐννιά».

Ρεμπ. Κονιτσ. σ. 206.

Μερικὲς φορές πάλι τοὺς ἠθικοὺς
καὶ ὑλικοὺς καρπούς, ποῦ προέρ-
χονται ἀπὸ τὴ δουλειὰ τῶν ἄλλων,
τοὺς ἀπολαμβάνουν αὐτοὶ ποῦ δὲν
ἐργάστηκαν καὶ τότε ὁ λαὸς λέει:

«Ἄλλοι σκάφτουν καὶ κλαδεύ-
ουν, ἄλλοι πίνουν καὶ μεθοῦν».

Ρεμπ. Κονιτσ. σ. 179.

Τέλος δὲν ἐκτιμοῦν οἱ Ἑπειρωτὲς
αὐτὸν ποῦ ἄδικα κέρδισε τὰ κέρδη

του καὶ πιστεύουν πὼς ὄχι μόνο δὲν
παραμένουν ἀλλὰ συμπαρασύρουν
στὴν καταστροφή καὶ αὐτὸν ποῦ ἄ-
δικα τὰ ἀπόκτησε:

«Ἄπ' τὰ δίκια παίρν' ὁ διάολος
τὰ μισὰ

ἀπ' τ' ἄδικα κι' αὐτὸν κι' αὐτά».

Ρεμπ. Κονιτσ. σ. 180.

Ἄν λοιπὸν ρίξει μιὰ ματιὰ ὁ με-
λετητῆς στὰ ἐργατικὰ τραγούδια
τοῦ Ἑπειρωτικοῦ λαοῦ, σ' αὐτὰ
ποῦ ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμία γιὰ τὸ
εἶδος τῆς δουλειᾶς ποῦ ἐπιθυμεῖ νὰ
κάνει, στ' ἄλλα ποῦ δείχνει τὴν
προτίμησή του στοὺς προκομένους
καὶ τὴν ἀποστροφή του στοὺς ἀνε-
πρόκοφτους, στὶς παροιμίες καὶ τὶς
παροιμιώδεις φράσεις γιὰ τὴν δου-
λειὰ καὶ τὴν τεμπελιά, τότε θὰ κα-
ταλάβει γιατί ἡ Ἑπειρος ἔζησε,
ζεῖ μέσα στὶς τόσες ἀντίξοες συν-
θῆκες ζωῆς, μέσα στὴ λαίλαπα τό-
σων πολέμων, μέσα στὴν ἀλλαγὴ
καὶ τὴν καταστροφὴ τῶν ἀξιῶν.

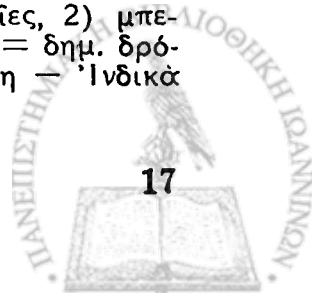
Θὰ καταλάβει καθένας μελετών-
τας τὰ Ἑπειρωτικὰ ἐργατικὰ τρα-
γούδια, γιατί ἡ Ἑπειρος χάρισε
στὴν Ἑλλάδα τόσους εὐεργέτες,
ποῦ ἐλάμπρυναν καὶ λαμπρύνουν
τὸ ὄνομα τῆς Ἑπείρου, τῆς Ἑλλά-
δας, τῆς ἔννοιας νὰ «εἶσαι ἄνθρω-
πος».

Καὶ τελειώνουν μὲ τὴν εὐχὴ ποῦ
συνήθως δίνουν ὅταν ἀρχίζουν μιὰ
σπουδαία δουλειὰ.

«Χαιρλίτ'κα καὶ καλὰ σκολάσμα-
τα».

Ρεμπ. Κονιτσ. σ. 223.

Σημ. 1) τσαρισιά = πλατεῖες, 2) μπε-
ζεστένι = ἀγορά, 3) δερβένι = δημ. δρό-
μος, 4) λιαχούρια = λαχῶρη — Ἰνδικὰ
ὑφάσματα.

Ἡπειρωτική Πνευματική Ζωή καὶ Κίνηση

◆ Γράφομε καὶ μᾶς γράφουν

◆ Στέλλομε καὶ μᾶς στέλνουν

ΑΚΡΙΤΕΣ

Ὁ Ἐπίτιμος Δήμαρχος Δελθινακίου κ. ΜΑΤΘ. ΒΑΛΚΩΝΗΣ, ἀκλόνητος στήν περιοχή τοῦ Πωγωνίου, τῆ δυσχείμερη, μᾶς θυμᾶται καὶ πάλι στέλλοντάς μας μιᾶ νέα σειρά βιβλίων ἀπὸ τῆ βιβλιοθήκη του καὶ ἀπὸ τῆ βιβλιοθήκη τοῦ ἐπίσης δασκάλου πατέρα του, ἀπεφοίτου τῶν Ζωγραφείων Κεστοροτατίου ἀειμνήστου Γεωργίου Βαλκῶνη.

Ὁ ἐπίσης ἀκρίτας ἱερέας Π α π α - Χ ρ ῆ σ τ ο ς Μ ά τ σ ι α ς ἀ π ὸ τ ᾶ Κ τ ῖ σ μ α τ α — τί τοὺς ἦρθε καὶ μετωνόμασαν τὴν ὠραία καὶ ποιητικὴ Ἀρίνιστα, μὲ τὴν προνομιακὴ τῆς θέσης καὶ τὸ ἀρχαιολογικὸ ἐνδιαφέρον, σὲ Κτίσματα, στὸ χυδαῖο Κτίσματα, πού σοῦ θυμίζει ντουβάρια; — μᾶς γράφει:

«Ὅταν λαμβάνει κανεὶς μιᾶ ἐπιστολὴ ἀπὸ συγγενεῖς καὶ φίλους εἶναι ὁ καλλίτερος ἄγγελος παρηγορίας.

Κάτι τέτοιο συμβαίνει καὶ μετὰ ἐξέμας ὅταν λαμβάνω τὸ Δελτίο Σας.

Ἐνα μεγάλο εὐχαριστῶ σὲ σᾶς καὶ σ' ὄλους τοὺς συνεργάτες σας.

Μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ ἐγκαρδίους εὐχὰς ἐλάχιστος φίλος».

Γιὰ νὰ ἀντιληφθεῖ κανένας τὸ νόημα τῶν ἐντυπώσεων καὶ τὴ συγκίνηση, πού ἐκφράζει ὁ φίλος ἱερέας πρέπει νὰ σκεφθεῖ τὴν ἐρημιά καὶ τὴν ὀλιγοανθρωπία τῆς ἀκριτικῆς περιοχῆς τούτη τὴν ἐποχὴ, πού πέφτει βαρὺ τὸ χειμωνιάτικο παραπέτασμα.

Τὰ πολύβουα καλοκαιρινὰ πανηγύρια - ζιαφέτια μὲ τοὺς γιωταχίδες ἢ πουλμανοφερμένους τουρίστες χωριανούς τῆς πρωτεύουσας ἔχουν ξεχαστεῖ. Τὰ χιλιάρικα τοῦ γλεντιοῦ φτεροκοπήσαν στὶς τσέπες τῶν λαλητάδων. Οἱ Γερόντοι Γονεῖς, λιπόσαρκες σκιές τοῦ παρελθόντος τοῦ τόπου συγυριστῆκαν στὶς γωνιές τους. Τὰ σοκάκια τῶν χωριῶν ἐρημῶσαν. Σκυλιὰ δὲν ἀλυχτοῦν, ποιὸς νὰ τὰ ταῖσει; «Ὅλα ἐδῶ ξεχαστῆκαν ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ τοὺς Ἀνθρώπους καὶ καθὼς πέφτει τὸ μισοσκόταδο μόνη ἐλπίδα εἶναι ἓνα «τσάφ» τῆς ΔΕΗ καθὼς οἱ συνοικισμοὶ τῶν συνόρων εἶναι «καταγεγραμμένοι» στοὺς πίνακες διανομῆς ἢ κανένα «ντρίν» τοῦ τηλεφώνου: Ἐγὼ εἶμαι Πατέρα! Πῶς τὰ περνᾶτε; Τί κάνει ἡ Μάνα;

Καὶ ὁ ταχυδρόμος ὁ... ἄγγελος τῆς παρηγορίας!

Τὰ σκιερὰ ἀδιάσχιτα λόγγα τῶν

συνόρων μαυρολογούν, τ' άγριογούρουνα κι οί λαγοί μόνο μπαινοβγαίνουν άσκιαχτα κι έλεύθερα ανάμεσα Άλβανίας κι Έλλάδας, σηκώνουν τὸ πεινὸ δεξί τους πόδι και ούρουν ὅπως τούς άξίζει, τὰ κάθε είδους χαμιντιέ, (') λεσέ πασέ, θίζες και διαβατήρια ανθρώπινα έφευρήματα άχρηστα γι' αυτὰ.

Ο ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Άρ:θ. Πρωτ. 14772

Ίωάννινα 4 Ίανουαρίου 1982

Π Ρ Ο Σ

Τὸν κ. Άλέξ. Μαυρόπουλο Πρόεδρο
Ήπειρωτικῆς Έταιρείας, Μαυρομάχη 7
ΑΘΗΝΑ 143

Κύριε Πρόεδρε,

Άπαντώντας στὰ ὑπ' άρ:θ. 929) 17.6.81 και 932) 17.12.81 έγγραφά σας, θεωρῶ ὑποχρέωσή μου νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, διότι: άπειθυνθήκατε στὸ Δῆμο Ίωαννι-
τῶν γιὰ τὰ δύο μεγάλα Κληροδοτήματα, τῶν Άδελφῶν Ζωσιμάδων και τοῦ Γεωργίου Σταύρου.

Ή ένέργειά σας αὐτὴ άποδεικνύει ὅχι μόνο τὸ ένδιαφέρον τῆς Έταιρείας σας δὲ τὰ Κληροδοτήματα τῶν Ήπειρωτῶν, ἀλλὰ και τὴν εμπιστοσύνη τὴν ὁποία τρέφετε πρὸς τὴ Δημοτικὴ Άρχὴ τῆς Πόλεώς μας.

Ήδη σᾶς πληροφορῶ ὅτι τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο άσχολήθηκε διεξοδικὰ μετὸ θέμα κατὰ τὴ Συνεδρίαση τῆς 28ης Δεκεμβρίου 1981 και άπεφάσισε νὰ αναθέσει σὲ δύο δικηγόρους νὰ μελετήσουν τὴν

(1) Χ α μ ι ν τ ι έ. Τουρκικὴ ὄνομασία αὐτοκρατορικοῦ (Χαμίτ) διαβατηρίου, μετὴν ὁποία ὀνομάζονταν, ὡς τὸ 1923, τὸ άλβανικὸ διαβατήριον.

ὑπόθεση και νὰ καταθέσουν αίτηση στὸ Έφετεῖο Άθηνῶν.

Ή ένέργεια αὐτὴ, θέλω νὰ πιστεύω, ὅτι δὲν θὰ θεωρηθεῖ ὡς στρεφόμενη κατὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς ὁποίας ἡ προσφορὰ πρὸς τὸ Έθνος, ἰδία κατὰ τὰ δύσκολα χρόνια τῆς δουλείας, εἶναι σὲ ὄλους γνωστὴ.

Τελετώνοντας σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ και σᾶς εὐχομα: ὁ Καινούργιος Χρόνος νὰ σᾶς χαρίσει κάθε εὐτυχία και χαρὰ.

Με τιμὴ

Ὁ Δήμαρχος Ίωαννίνων
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Ο κ. ΔΗΜ. ΛΟΥΚΑΤΟΣ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Λαογραφικῆς Έταιρείας καθηγητῆς κ. Δημ. Λουκάτος, τοῦ ὁποίου τὸ πέρασμα ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο Ίωαννίνων ἀφῆκε ἐποχὴ ὅσον ἀφορᾶ στὴν συστηματοποίηση και έντατικοποίηση τῶν λαογραφικῶν έρευνῶν στὸν Ήπειρωτικὸ χῶρο, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὴ σχετικὴ μελέτη τοῦ κ. Μηνᾶ Άλεξιάδη μᾶς γράφει έντυπώσεις ἀπὸ τὸ Δελτίο τῆς Έταιρείας. Εἶχε προφητεύσει ἄλλωστε τὴν εξέλιξη.

«Σᾶς συγχαίρω γιὰ τὴν εξέλιξη (τοῦ Δελτίου) ἰδιαίτερα γιὰ τὸ τεῦχος (Νοεμβρίου 1981) μετὰ τὰ ένδιαφέροντα κείμενα - τεκμήρια (Ίταλικά, Έλληνικά) τοῦ 1940 και μετὴ θαυμάσια ἀρχεϊακὴ - φωτογραφικὴ παρουσίαση τῆς Ήπειρου.

ΠΑΛΙΝΟΣΤΗΣΕΙΣ

Άγαπητὲ κ. Πρόεδρε,

Έχουμε τὴν τιμὴ νὰ σᾶς γνωρίσουμε ὅτι ἡ «ΔΩΔΩΝΗ», ὁ γνωστὸς σας ἐκδοτικός και βιβλιοπωλικὸς ὀργανισμὸς τῶν

Ἐπιπέδων ἀποφάσισε νὰ μεταφέρει: τίς δραστηριότητες τοῦ στὰ Γιάννινα. Καίρὸς π:ὰ ἔμεις οἱ ξενητεμένοι Ἑπειρώτες νὰ γυρίσουμε στὴν πατρίδα μας καὶ νὰ ὠφελησοῦμε τὸν τόπο μας, στὸ μέτρο τῶν δυνατοτήτων μας.

Στὴν πρώτη φάση τῆς ἀλλαγῆς, ἐγὼ καὶ οἱ συνεργάτες μου μεταφέραμε τίς οικογένειές μας στὰ Γιάννινα καὶ συγκροτήσαμε ἓνα μεγάλο σύγχρονο κατάστημα στὴν ὁδὸ Βλαχλείδου 8, τοῦ ὁποῦ τοῦ τὰ ἐγκαίνια θὰ γίνουσι στίς 24 Ὀκτώβρη, ἡμέρα Σάββατο καὶ ὥρα 6 μ.μ.

Ἐπειδὴ ὅλοι μας ξέρουμε τὸ θετικὸ ἐνδιαφέρον σας καὶ τὴν πολύχρονη ἐργασία σας στὴν Ἑπειρωτικὴ Ἑταιρεία γιὰ τὰ Ἑπειρωτικὰ Γράμματα, θεωρήσαμε χρέος μας νὰ σᾶς καλέσουμε ὅπως τιμῆσετε μὲ τὴν παρουσία σας τὰ ἐγκαίνια τῆς «ΔΩΔΩΝΗΣ».

Μὲ κάθε τιμὴ καὶ ὑπόληψη
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΛΑΖΟΣ
Διευθυντὴς τῆς «ΔΩΔΩΝΗΣ»

Ο Κ. Τ. ΤΣΙΑΚΟΣ

Παλ. Φάληρο, 11 Φεβρ. 1981

Ἀξιότιμον Κύριον

Ἀλέξανδρον Μαυρομμάκου

Πρόεδρον Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας

Μαυρομμάκου 7 Ἀθήνα.

Ἀγαπητέ μου Πρόεδρε,

Τὰ «Δελτία Πνευματικῆς Ἐνημερώσεως» τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας, ἔφτασαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σου καὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ διαλεχτοῦ Συμβουλίου ποῦ σοῦ συμπαρίσταται, στὸ σημεῖο νὰ μᾶς γίνουσι ἀπαραίτητα, καὶ νὰ τὰ περιμένουμε κάθε μῆνα μὲ ἰδιαιτέρη χαρὰ καὶ εὐχαρίστηση.

Τούτη ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐχαρίστηση λέ-

γονται καὶ ἀγάπες, ποῦ μᾶς νοτίζουσι πολλές φορές τὰ μάτια μας, ἀπὸ τὰ θέματα καὶ τίς περιγραφές, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τίς φωτογραφίες ποῦ τὰ συνοδεύουσι.

Καὶ δὲν σοῦ λέω ὑπερβολές ἀν σοῦ προσθέσω, πὼς ἡ συγκίνηση ποῦ σᾶς δίνει ὅλους στὴν ὁδὸ Μαυρομμάκου 7, μᾶς μεταδίδεται: ζεστή, καὶ μᾶς ὑποχρεώνει: νὰ σᾶς τηλεφωνοῦμε συχνὰ γιὰ νὰ σᾶς συγχαροῦμε. Γραπτὸ συγχαρητήριο τηλεφώνημα εἶναι καὶ αὐτὸ ποῦ στέλνω τώρα.

Μὲ ἀγάπη
ΤΑΚΗΣ ΤΣΙΑΚΟΣ

Καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια

Ἀποστ. Βερτόδουλου

Ὁ καλὸς μας Ἀπόστολος Βερτόδουλος μᾶς ἔστειλε γιὰ τὴν Ἑπειρωτικὴ Πανακοθήκη:

Φωτογραφία: 1) Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Πρωγώνιου.

2) Συρμάτινου Γεφυριοῦ στὸ Βάρδα (Ζαγορίσιος, Βάρδας, Μετσοβίτικος, Καλλαρυτινὸς παραπαίδια τοῦ Ἀρχαίου).

3) Αὐλόπορτες στὸ Πάπιγκο.

4) Ναοῦ Ἀγίου Νικάνορα Κόνιτσας.

5) Ναοῦ Ἀρχαγγέλων Γραμμένου.

Μᾶς ὑποσχέθηκα καὶ φωτογραφία τοῦ τραγικοῦ Μιχάλη Διανέζη (Γαμβέτα) ποῦ τοῦ ζητήσαμε κατ' αἴτησιν Ἀναγνωστῶν.

Τὶ δὲ θυσιάσαμε ποτὲ οἱ Ἑπειρώτες

1) Ὁ Ζαγορίσιος τοῦς παράδες.

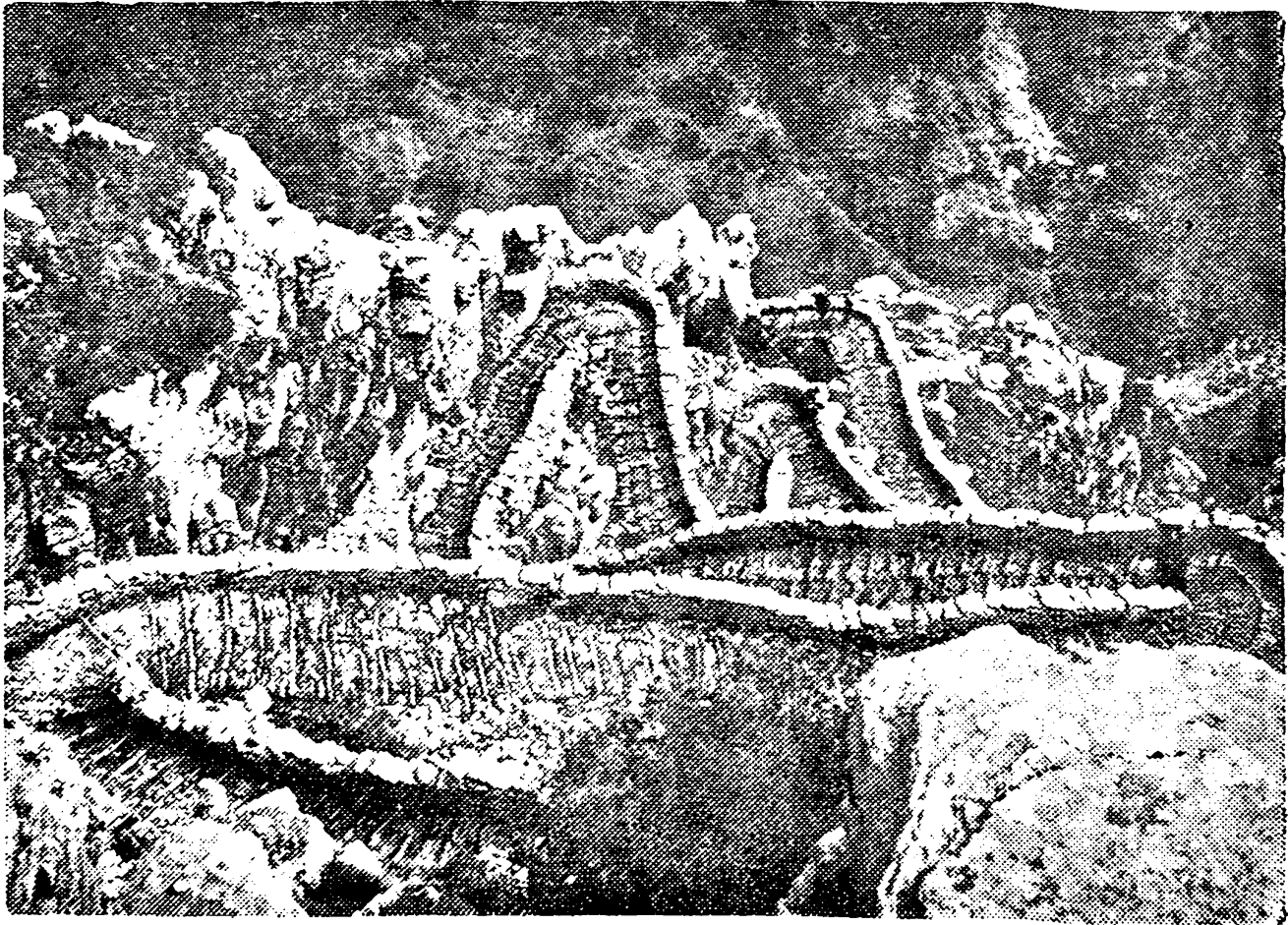
2) Ὁ Γιαννιώτης τὲς γυναῖκες.

3) Ὁ Χειμαρριώτης τὸ καπετανλίκι.

Μιλτιάδου Οἰκονομίδου

(Ἑπειρωτικὸν Ἡμερολόγιον. 1911 σ. 211).

Ἄριθ. 203. — Σκάλα Βραδέτου.

(Ἄρχεῖο Ἄπ. Βερτοδούλου)

ΒΡΑΔΕΤΟ - ΜΠΑΛΚΟΝΙ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

«Τὸ χωριὸν Βραδέτον κείμενον ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὁμωνύμου ὄρους, δίχην φωλεᾶς πελαργοῦ, περιβάλλεται ἐκ δύο φαράγγων, ὧν ἡ μὲν πρὸς ἄρκτον, περὶ τὴν κορυφήν, ἀφῆνει ποῦ καὶ ποῦ ἀποκλίματα, ἐπὶ τοσοῦτον κατωφερῆ καὶ ἀπότομα, ὥστε εἰς αἰγάγγρους μόνον ἢ κυνηγοῦς αἰγάγγρων, γεννημένους εἰς τοὺς ἀγρίους τούτους τόπους καὶ ἐξοικωμένους μὲ τὴν φύσιν εἶναι θατά. Ἡ πρὸς ἀνατολὰς βαθυτάτη χαράδρα, ἣτις χωρίζει τὸ Βραδέτον ἀπὸ τοῦ Καπεσόδου, καὶ εἰς τὸ δεξιὸν τῆς ὁποίας

χειλὸς εἶναι ἡ εἰς Τσεπέλοβον ἄγουσα, εἶναι ἐντελῶς ἀπόκρημνος καὶ ἄβατος. Εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς χαράδρας, εἰς τὴν κορυφήν τῆς ὁποίας κεῖται τὸ Βραδέτον, εἶναι κλιμακωτὴ ὁδὸς Σκάλα καλουμένη κατασκευασθεῖσα ἐν μέσῳ ἀπορρώγων δράχων ἀντὶ μεγάλης δαπάνης καὶ ἄγουσα πρὸς τὸ χωριὸν ἐκ τῆς κοίτης τῆς χαράδρας.

(Ἡπειρωτικὸν Ἡμερολόγιον 1914, σελ. 68—72. Νέστωρ Γεωργίτσος).

Φιλολογικά & Καλλιτεχνικά Πορτραίτα

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

Κατάγεται από τή Ζίτσα τής Ήπειρου, από τήν όποία πήρε και τό ψευδώνυμο «Ζίτσαία». Τό πραγματικό της όνομα είναι Χ. Οίκονομίδου, τό γένος Ζέρβα. Γεννήθηκε τό 1903. Από τό 1930, είναι μόνημα έγκατεστημένη στή Θεσσαλονίκη, όπου και παίρνει πάντα μέρος στήν πνευματική κίνηση του τόπου. Ασχολήθηκε με όλα τά είδη του λόγου. Ποίηση, πεζογραφία, μελέτη, κριτική, λαογραφία. Ίδιαίτερα ζυμώς με τήν ποίηση. Έξέδωσε 32 βιβλία, από τά όποία: 23 ποιητικά, 3 με διηγήματα, 3 μελέτες, 3 παιδικά, με ποιήματα και θεατρικά.

Έκτός από τά αυτότελή βιβλία, υπάρχει και σκόρπια εργασία της, σε διάφορα έντυπα. Ανθολογήθηκε σε Ανθολογίες ποίησης και πεζογραφίας. Έργα της μεταφράστηκαν σε ξένες γλώσσες και ποιήματά της μελοποιήθηκαν. Έδωσε πολλές διαλέξεις. Συνεργάστηκε για χρόνια στο Ραδιοφωνικό Σταθμό Μακεδονίας, με διάφορες εκπομπές. Η δράση της απλώνεται σε πολλούς τομείς.

Είναι ιδρυτικό μέλος τής Έταιρείας

Λογοτεχνών Θεσ)νίκης, του Λυκείου Έλληνίδων, του Συλλόγου Διανοουμένων Γυναικών, κ.ά. Διετέλεσε πρόεδρος και μέλος διοικητικών Σωματείων διαφόρων εκπολιτιστικών συλλόγων.

Είναι επίτιμον μέλος Σωματείων τής Κύπρου, και άντεπιστέλλον μέλος περιοδικών. Υπήρξε μέλος τής Κρατικής Επιτροπής Λογοτεχνικών Βιβλίων.

Είναι πρόεδρος του «Συνδέσιμου Φιλίας Έλλάς—Κύπρος».

Γιά τή μακρόχρονη πνευματική και κοινωνική προσφορά της, τιμήθηκε από τό Οίκομενικό Πατριαρχείο Κων)πόλεως, με τόν Θρησκευτικό τίτλο «Αρχόντισσα του Οίκομενικού Θρόνου».

Η Ένωσή Έλλήνων Λογοτεχνών, τής απένειμε Δίπλωμα Τιμής και Μετάλλιο.

Η Ήπειρωτική Στέγη Γραμμάτων — Τεχνών Ιωαννίνων, τής απένειμε τιμητικό Δίπλωμα, όπως και τό περιοδικό «Ήπειρωτική Έστία». Με Δίπλωμα και Μετάλλιο τήν τίμησε και ή «Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία». Από περιοδικά και Σωματεία τής Κύπρου — πατρίδα του συζύγου της — τιμήθηκε με Μετάλλια, για τήν αγάπη της και τήν πνευματική προσφορά της, προς τή δοκιμαζόμενη Μεγαλόνησο.

Η κοινότητα τής ιδιαίτερης πατρίδας της Ζίτσας, σε ειδική τελετή, τής απένειμε Περγαμηνή, με τήν όποία τήν αποκαλεί «Άξιον Τέκνον» της.

Τό Γυμνάσιο και Λύκειο Ζίτσα έντοίχισε αναμνηστική πλάκα στο πατρικό της σπίτι.

Η Χ. Ζ. ύμνησε και τραγούδησε τήν

Ήπειρο με θερμή αγάπη και νοσταλγία.
Όλο το έργο της, πάλλεται από γνήσιο
Ήπειρωτισμό.

ΤΑΚΗΣ ΤΣΙΑΚΟΣ

Ποιητής, από τους σημαντικότερους της γενιάς του. Γεννήθηκε στο Άργυροκάστρο της Β. Ήπειρου το 1909 και μεγάλωσε στην Πάργα και στην Κέρκυρα. Σπούδασε την Φαρμακευτική, που την εγκατέλειψε στο τέλος ως ασυμβίβαστη στον χαρακτήρα του. Γράφει από το 1928 και έχει συνεργασθή σε πολλές εφημερίδες και περιοδικά των Αθηνών και της Επαρχίας. Έχει ασχοληθή και με τον πεζό λόγο, με διηγήματα, κριτικές και ταξιδιωτικές εντυπώσεις.

Έξεδωσε τις ποιητικές συλλογές «Σθημένο: Αντίλαλοι» (1936), «Αμμουδιές και Ξέρες» (1945), «Πεταλίδες» (1949), «Μεσημέρια» (1956, όλες εξαντλημένες) και «Περίπατοι και Επιστροφές» (1970).

Αναφέρεται στις κυριότερες ποιητικές

ανθολογίες μας και έχει μεταφρασθή σε πολλές ξένες γλώσσες. Είναι μέλος του «Συνδέσμου Ελλήνων Λογοτεχνών», του οποίου διατέλεσε και αντιπρόεδρος και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του. Η ποίησή του χαρακτηρίζεται για την αρτιότητα της τεχνικής, τη μουσικότητα του στίχου, τον πλούσιο συναίσθηματικό κόσμο του ποιητή, τη λεπτότητα των αισθημάτων του και την ανθρωπιά του, βασικά όλα στοιχεία, που του εξασφαλίζουν μια θέση στα σύγχρονα γράμματα μας.

Πιστός στην ποιητική μας παράδοση, βρίσκει, ωστόσο ο Τσιακός τον τρόπο να την ανανεώνει, με στοιχεία ούσιαστικού λυρισμού και τέχνης. Από το 1976 είναι συνταξιούχος λογοτέχνης.

ΡΟΔΙΑ

Ροδιά, τώρα που μέστωσες και
ροδογυάλισε ο καρπός,
δὲ με βαστούν σε ἀνηφορίες τὰ
πόδια.

Σ' ὄχτον ὀρθὸ βεργολυγιέσαι (πῶς
καὶ πῶς!)

σφιχτά μου ρόδια.

Σοῦ προσπερνᾶω τὸ χάντακα (τά-
χα νὰ μπόρεια ν' ἀρπαχτῶ
μὰ ἔσεις, χλωρὲς βατομουρίες,
τρυπᾶτε!)

Νειάτα ζεστὰ κι αἷμα πού καίει
στὰ δεκοχτώ.

πού πᾶτε;

Νάριχνα ἀπάνω τῆ θηλιά (καη-
μένη χρόνε πῶς κυλάς,
καημένη γνώση καὶ καρδιά κι ἄ-
μάχη...)

Κι ἀπέ, σοῦ λέω, πού με γελάς,
με περγελάς,

Ροδιά, ἀπ' τῆ ράχη:

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Ο

Είμαι μιά σκόνη άπ' την Πανή-
πειρο
(χῶμα άπ' τὸ χῶμα της), μιά
σκόνη
πού άπ' τὸν Γενοῦσο κάποιος ἄ-
νεμος
— μπουχὸ — ὡς τὸν "Αραχτο μ'
άσκώνει.

Κι οὔτε νὰ πέφτω στὴν Παμβώ-
τιδα,
ἢ ἀλλοῦ ἢ ἀλλοῦ, σᾶς λέω πῶς
εἶδα.

Μὴ νὰ θουλιάζω στὸν Ἀχέροντα,
στὸ Δρίνο, Ἀῶο ἢ στὴν Ἀχρίδα.

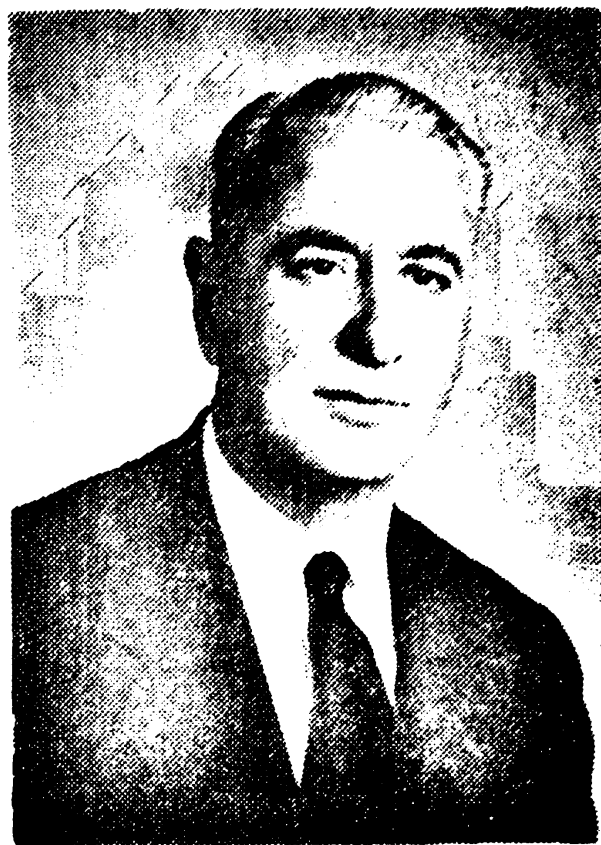
Μόνο γυρνώντας σὰν σὲ στρόβιλο,
σὲ κύκλο ἑξαίσιο καὶ μεγάλο,
μιά σκόνη μένω άπ' την Πανή-
πειρο
καὶ τίποτε ἄλλο. Τίποτε ἄλλο!

Κι ἔτσι θὰ πάω, θαρρῶ, ὅπως ἡ-
μουνα
μπουχὸς — ἀδιάφορο ἀπὸ ποῦθε.
Θὰ διαλυθῶ ὄλος ταξιδεύοντας
όλοῦθε.

ΜΙΧ. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ

Γεννήθηκε στὰ Κόθηρα τὸ 1907. Σπού-
δασε νομικὰ δικηγορίας ἐπὶ μακρὸν καὶ
ἐσταδιοδρόμησε ὡς ὑπάλληλος τοῦ Ἐλεγ-
κτικοῦ Συνεδρίου. Τὰ νεανικὰ χρόνια πέ-
ρασε στὰ Γιάννινα, ἀπὸ τὸ Β' Γυμνάσιο
τῶν ὁποίων ἀπεφοίτησε τὸ 1925.

Τὰ πρῶτα δημοσιεύματά του, κυρίως
ποιήματα, φιλοξενήθηκαν στὴν «Ἑπειρω-
τικὴ Ἠχώ» (1924—25) καὶ εἰς ἄλλες

τοπικὰς ἐφημερίδες.

Εἶναι γνωστὸ ἀπὸ τὶς γιὰ τὰ Κόθηρα
ἐργασίες καὶ τὴν ἱστορικὴ μελέτη τοῦ
«Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον παρ' ἡμῖν».

Γύρω ἀπὸ τὴν Ἑπειρο, ἔγραψε:

«Τὸ Καπέσοβο τοῦ Ζαγορίου» (Ἑπει-
ρωτικὴ Ἑστία, 1961. «Ὁ Ἀλῆ Πασᾶς
καὶ οἱ Ποιηταὶ» (Ἑπετηρὶς Ἑταιρείας
Στερεοελλαδικῶν μελετῶν» τόμ. Δ').

«Τρεῖς νεανικαὶ ἐπιστολαὶ τοῦ Πατρᾶρ-
χου Ἀθηναγόρα τοῦ Α'» («Παρνασσός»
τόμ. 1Ε' (1973). «Ἀλεξᾶς» («Ἑπειρω-
τικὴ Ἀνθολογία», ἐπιμέλεια Μιχαὴλ Χ.
Μάνου). «Κων. Βαρζώκας, ἕνας Ζαγορί-
σιος Ποιητὴς» («Ἑπειρωτικὴ Ἑστία»,
1960. «Χαράλαμπος Βουλβόδημος, ἕνας δια-
πρεπὴς φιλόλογος» («Ἑπειρωτικὸν Μέλ-
λον», 26 Νοεμβρίου 1963). «Οἱ Λόγιοι
τῆς Δρόβιανης» («Ἡ Καθημερινή» 15 Δε-
κεμβρίου 1965) πὺ ἀποτελεῖ σύνοψη, τῆς
διαλέξεώς του «Ἡ Πνευματικῶς ἀκμά-
σασα Δρόβιανη» (Βορείου Ἑπείρου). «Ὁ

Ποιητής Γεώργιος Ζαλοκώστας» («Φωνή τῶν Κυθέρων», 1978).

Τις ἑμιλίες στήν «Ἑπειρωτική Ἐταιρεία Ἀθηνῶν»: «Ὁ Ἑπειρωτογράφος Παναγιώτης Ἀραβαντινός» καί «Ὁ Νεώτερος Ἑπειρωτογράφος Χρῆστος Σούλης» καί ἄλλα δημοσιεύματα.

Συνεργάστηκε γενικότερα μέ κριτικές, διηγήματα, μεταφράσεις ποιημάτων στήν περιοδικά «Νέα Ἑστία» καί «Ἑπειρωτική Ἑστία» καί ἐξέδωσε τὰ φιλολογικά: «Ὁ Κύκλος τοῦ Πηγεῖου» μονόπρακτο - διηγήματα καί «Μινιατοῦρες» πεζογρά-
τράγουδα.

ΑΠ' ΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΙ ΜΟΥ

Καγκελωτό τὸ παραθύρι κι' ἀπα-
ράξενο,
ἔχει μιὰ χάρη σάν τρελλὰ τώρα
τὸ σμίγει,
τοῦ περβολιοῦ μας τ' ἀσυγύριστο
τὸ φτιάσιμο,
μέ λίγη εὐωδιά, πού ἀφήνει ρίγη,
μέ μονοπάτια ἀγκελωτά καί μέ
χαντάκια,
μέ πλίνθινες μαντροῦλες νιο-
σκαμμέν' αὐλάκια.

Κι' ἄλλος ἀνασασμός ἀπλώνει
σμίγοντας,
κάθε μαγεῖα ἐκστατικά πού σέρ-
νει,
σὲ πλαίσια, πίσω ἀπ' τὴ μάντρα
χρώματα,
κι' ἄλλη ὁμορφιά περισσότερη
δὲν φέρνει,
στάλες χρυσές ρουμπίνινες στ' Ἀ-
πρίλη,
τ' ἀργὸ κι' ἀσώτευτο μενεξεδένιο
δείλι.

Κι' ὀλόγυρα περβόλια ἕνα κι' ἕνα,
καλύβες ἀχυρένιες καί μποστάνια
ρίζες νιοφυτεμμένες — δῶ κοτσά-
νια,
μαγγάνια κεῖ — δένδρα κουτσου-
ριασμένα.

Κι' ἀπὸ τὰ λούκια λίγο παρα-
πέρα,
κρῆκκινοζίπουνες γρηές, γεωργοὶ
σκαφτιάδες,
γίδες πού ἀρμέγουν, θόσκουν ὀ-
λη μέρα,
κι' ὅλοι τῆς φτώχειας ψωμοδου-
λευτάδες.

Καὶ στὸ δρομάκι, πού ἀναμεταξὺ
τὰ σχίζει,
πιστρέφοντας περνάει τὸ κοπάδι,
ὕμνος τὰ κουδουνίσματα πού ἀ-
φήνει,
μόνο ἀπίκρανο τῆς φύσης χάδι...
Ἡ λίμνη ἤσυχη παρέκει, σουρου-
πώνει,
τάχα κι' ἄλλοῦ παρόμοια ἔτσι νυ-
χτώνει;

Δ Ω Δ Ω Ν Η

Χυτὸ κι' ὠραῖο Δωδωνικὸ ρημάδι,
παλιοῦ τεχνίτη πετροσκαλισιά,
ναοῦ, κάποιου θεάτρου ἀπομει-
νάρη,
στῶν αἰῶνων τὴν ξεδιπλωσιά.

Στὴν ἐρημιὰ τώρα προβάλλεις
σκέλεθρο ἀρχαίας ὁμορφιάς
καὶ γύρα σου παντοῦ θυμίζεις
τὰ χρόνια τοῦ Ὀμήρου τὰ χρυσᾶ.
Σὲ σένα, πέζευε ἀντιπτόποδας
Σελλὸς
τοῦ Δωδωναίου Δία θυσιαστήρι,
Σήμερα δόξας στέκεσαι βωμὸς
στῆς Ἑλλάδας τὸ λιοπύρι!..

Ἄριθ. 204. — Ναός Ἁγίου Ἀθανασίου στή Μόσχοβίνα.
(Ἄρχειο Ἁπ. Βερτοδούλου)

Γιώργης ὁ ὀρφανός

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΝΤΟΥΛΑ

“Όσο κι’ ἂν ὁ μόχτος εἶναι βαρὺς κι’ ἀσήκωτος, ὅσο κι’ ἂν ὁ ἰδρώτας κυλάει ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς χαρακιῆς πού τόσο πρόωρα χαρακώσαν τὸ νεανικὸ μάγουλο τῆς κόρης, ὅσο κι’ ἂν ὦρες - ὦρες στὸ βαρὺ της ὕπνο ὀνειρεύεται τὸ Γιώργη γιὰ ἄντρα της κι’ ἓνα μαξοῦμι ἀπ’ αὐτόν, μέσα της κρύβει βαθειὰ τὸ μυστικὸ της γιὰ τὸ ὀμορφο παληκάρι πὺ χορεύει λεβέντικα τοὺς βαρεῖς Ἑπειρωτικούς χορούς. Τὸν ὀσμαντάκα. Τὸ Μπεράτι. Τ’ ἄρβανίτικο. Τὸν σέρνει μαζὺ της μέσα στὴν ψυχὴ της καὶ σ’ ὄνειρό της. Μυστικὸ πὺ τῶχει διπλοκλειδώσει στὴν καρδιά της.

Παληκάρι καὶ λεβέντης ὁ Γιώργης, ἀφοῦ δὲν εἶχε κανένα στὸν κόσμο νὰ τὸν πονέσει, γιὰτὶ ἀπὸ μικρὸ παιδόπουλο ἔχασε μάνα καὶ

πατέρα, ἀποφάσισε νὰ πάει στὸν πόλεμο. “Ὅλοι ἀναταράχτηκαν κι’ ὅλοι θάμαξαν γι’ αὐτὴ τὴν ἀπόφαση. Δὲν ἤξερε ὅμως, δὲ μπορούσε νὰ τὸ χωρέσει ὁ νοῦς του ὅτι μιὰ νέα κι’ ὠραία τσούπρα τὸν ἀγαποῦσε τόσο. “Ὡσπου τούτη ἡ κρυφὴ ἀγάπη ζουρλάθηκε καὶ χούγιαξε καὶ σπάραξε ἀπ’ τὸ μελλούμενο χωρισμό :

—Γιώργη μ’ γιὰ πὺ συντάζεσαι καὶ ζώνεις τ’ ἄρματα σου;

—Θέλω νὰ βγῶ στὸ νιόκαστρο πὺ γέγονται οἱ πολέμοι.

—Γιώργη μ’ κι’ ἂν σὲ σκοτώσουνε ποιά μάνα θὰ σὲ κλάψει;

—Κι’ ἂν μὲ σκοτώσουν τ’ ὀρφανὸ κι’ ἂν ἀποθάνω ὁ μαῦρος γονιοὺς δὲν ἔχω νὰ πονοῦν, μάνα γιὰ νὰ μὲ κλάψει.

—Γιώργη μ’ θὰ κλαῖν οἱ φίλοι σου, θὰ κλαῖν οἱ θλάμηδές σου, κι’ ἀπὸ κρυφὰ θὰ κλαίω κι’ ἐγὼ πὺ σὲ κρυφοκοιτοῦσα, μὲ τὰ μαλλιά μου ξέπλεγα στὰ μαῦρα φορεμένη.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ κύριοι Ἀναγνώσται νὰ μᾶς γνωστοποιοῦν τὴ νέα τους διεύθυνση.

Κ. ΝΤΟΥΛΑΣ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Μᾶς στέλλει ὁ Γιατρός κ. Κ. Χ. Κωστοθασίλης, πού πολλῶν ἀνθρώπων τὰ ἤθη ἐγνώρισε κατὰ τὴν μακρὰ ὑπηρεσία του στὴν Ἡπειρο.

ΤΟ ΚΛΥΣΜΑ

Σ' ἓνα χωριὸ τοῦ Μετσόβου ὁ γιατρός σὲ ἀσθενῆ του μεταξὺ τῶν ἄλλων θεραπευτικῶν μέσων παρήγγειλε νὰ γίνει κι ἓνα κλύσμα ζεστό. Κλείσμα ὁμῶς στὴ γλῶσσα τοῦ χωριοῦ λεγόταν καὶ τὸ σιδερένιο σκέπασμα τῆς πόρτας τοῦ φούρνου. Τὸ σιδερένιο αὐτὸ κατασκεύασμα ἐξέστταναν οἱ μακάριοι συγγενεῖς τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τὸ ἐτοποθέτησαν στὰ ὀπίσθιά του.

Κι ὅταν ὁ Γιατρός στὴ δεύτερη ἐπίσκεψή του ἐρώτησε ἂν ἔγινε τὸ κλύσμα, ἡ ἀπάντησή τους ἦταν ὅτι τὸ κλείσμα τὸ ἔβαλαν ζεστό, ἀλλὰ ὁ ἀσθενής δὲν ἐνεργήθηκε καὶ πρὸς πίστωση ἔφεραν τὴ σιδερένια πόρτα τοῦ φούρνου νὰ τὴ δεῖ ὁ Γιατρός.

ΑΛΛΟΣ ΑΝΤ' ΑΛΛΟΥ

Μιά Σαρακατσάνα πήγαινε γιὰ μιὰ σειρὰ ἐνέσεων κάθε μέρα σ' ἓνα Ζαγορίσιο Γιατρό. Ἀλλὰ κάποια μέρα ἐπρόκειτο ν' ἀρραθωνιάσει τὴν κόρη της καὶ χρειάστηκε νὰ μείνει γιὰ νὰ ἐτοιμάσει τὴν καλύβα της γιὰ νὰ ὑποδεχθεῖ τοὺς συμπεθέρους. Γιὰ νὰ μὴ χάσει ὁμῶς τὴ σειρὰ στίς ἐνέσεις ἔστειλε τὸν ἀντρα της νά... κάμει αὐτὸς τὴν ἐνεση ἀντὶ ἐκείνης! Ἄν ὁ Σαρακατσιάνος κίνησε νὰ πάει ἴσως φανεῖ στὸ ἐπόμενο ἀνέκδοτο.

ΟΠΩΣ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΕΙΣ

Γιατρός πάλι παράγγειλε καθαρτικό στὸν ἀπλοϊκὸ ἀσθενῆ του. Ὁ ἀσθενής ὁμῶς στάθηκε ἀδύνατο νὰ πάρει τὸ ἀπαισίας μνήμης καὶ γεύσεως ρετσινόλαδο...

Καὶ σὰν τὸ εἶπε τοῦ Γιατροῦ, τότε αὐτὸς ἀστειευόμενος τοῦ λέγει:

—Ἐ! τότε νὰ τὸ πάρω ἐγώ!

Μὲ ὄλη τὴ σοβαρότητά του ὁ ἀσθενής τοῦ ἀπάντησε:

—Ὅπως καταλαβαίνεις Γιατρέ, ἂν θὰ γίνω καλά, πάρε το ἐσύ, τὸ ἴδιο κάνει!

(Ὁ κ. Κ. Κωστοθασίλης ἐρανίστηκε τὰ ἀνέκδοτα στὸ Δραγάρι (Κασιτανῶνας) τοῦ Ἀνατολικοῦ Ζαγορίου τὸ 1952.

Πιλοφορία ἢ πηλοφορία;

Κύριον

Ἀχειλέαν Παπαχρίστον

Πηλοποιδὸν Ἰωάννηνα.

Κε

Παρακαλῶ ὑπὸς, μὲ ἐπηφέροντα τῆς παρούσης μας ἀποστείλατε 1 φαθάκιον Νο 54 ποιότητος καλῆς καὶ σᾶς παρακαλῶ ὑπὸς κάμειτε καὶ λιγάκι ἐπισοικία, διότι ἡμεθεα πιτωχῆ καὶ χωρὶς διορισμὸν ἄλλην χρονίαν πάρτε μου καὶ περσιότερα.

Μετὰ τιμῆς

ΑΝ. ΠΑΠΑ.....

Δημοδίασκαλος

Ἐν Πραμάντη τῇ 30 Μαΐου 1932

Ἑσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Ἀπὸ μῆνα σὲ μῆνα συνεχίζεται κάτι, ποὺ δὲν ἔχει εὐκολα προηγούμενο. Εἶναι τὸ δημοψήφισμα τῆς ἀγάπης τῆς «Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας», πρὸς τοὺς φίλους της, τὰ Μέλη της καὶ τοὺς Ὑποστηρικτάς της καὶ αὐτῶν, ποὺ ἀνταποκρινόμενοι, τὴ στηρίζουν μὲ τὴν πάσης φύσεως αὐτοπροαίρετες εἰσφορές τους. Κρίκοι αὐτῆς τῆς ἀλυσίδας τῆς ἀγάπης σ' αὐτοὺς τοὺς ἀπάνθρωπους καιροὺς, ποὺ ζοῦμε εἶναι αὐτὸ τὸ μῆνα, οἱ:

Ἄρχ.		
Ὁ συγγραφέας καὶ τ. Δήμαρχος Ἄρτας κ. Ἰωάν. Παπαβασιλείου «δι' ἠθικὴν συμπαραστάσιν εἰς τὴν Ἡπειρ. Ἐταιρείαν» .	500	
Ὁ κ. Ἀλκιβ. Λάμπρου ἀπὸ Δελθινάκι Ἡπείρου νέα ἐνίσχυση τοῦ Δελτίου	1000	
Ὁ ὑποστράτηγος κ. Κων. Μπαμπούλος νέα ἐνίσχυση τῶν σκοπῶν τῆς Ἐταιρείας	1000	
Ὁ ὑποστράτηγος κ. Νικὸλ. Οἰκονόμου νέα ἐνίσχυση τῶν σκοπῶν τῆς Ἐταιρείας	1000	
Ὁ κ. Σωτήρ. Σωτηρίου ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς Ἐταιρείας νέα ἐνίσχυση	1000	
Ἡ κυρία Ἰωάννα Σωτηρίου - Μπουμπουλίνη ὁμοίως	1000	
Ὁ τ. Εἰσαγγελέας Ἐφετῶν καὶ συγγραφέας Λευκάδιος κ. Χριστόφ. Λάζαρης γιὰ τὸ Δελτίο	500	
Ὁ Γιαννιώτης συντ)ρχης σὲ τιμητικὴ διαθεσιμότητα κ. Κων. Κα-		
τσίκης γιὰ συμβολὴ στὸ ἔργο τῆς Ἐταιρείας		9000
Ὁ γλύπτης Παῦλος Βρέλλης ὁ ἰδρυτὴς τοῦ ὁμωνύμου Μουσείου Κερίνων Ὁμοιωμάτων στοὺς Μουζακαίους, μοναδικοῦ τὸν τόπο μας, ἀλλὰ καὶ μοναδικοῦ... Ἰδωτικοῦ Μουσείου χωρὶς εἰσιτήριο. Τί πρότυπο πολιτιστικοῦ δραματισμοῦ γιὰ τὴ Χώρα μας! Συμβολὴ στὸ ἔργο τῆς Ἐταιρείας		2000
Ὁ Βορειοηπειρώτης Παιδίατρος στὴν Κέρκυρα κ. Γεώργ. Γκιάτης ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ἐταιρείας εἰς μνήμην τοῦ ἀληθμονήτου Πέτρου Περαντάκου		2000
Ἡ κυρία Μαρίκα Μανιαρῖζη τὸ γένος Γκιάτη ἀπὸ Κέρκυρα εἰς μνήμην Πέτρου Περαντάκου		2000
Ἡ κυρία Μαρία Μεγγλίδη τακτικὴ χορηγὸς τῆς Ἐταιρείας χάριν τοῦ πολιτιστικοῦ καὶ πνευματικοῦ της ἔργου εἰς μνήμην τοῦ ἀληθμονήτου συζύγου της Βασιλείου Μεγγλίδη ἀπὸ Λιασκοθέτσι Ζαγορίου		10.000
Ὁ ὑποστράτηγος κ. Ἀπόστ. Ζομπουλῆς γιὰ τὸ Δελτίο		700
Ὁ φαρμακοποιὸς κ. Πέτρος Οἰκονόμου ἀπὸ Ἀρίστη Ζαγορίου ὁμοίως		500
Ὁ παλαίμαχος Βησσανιώτης δημοσιογράφος κ. Χριστόφ. Σακελλάριος μὲ τὴν εὐχὴν του γιὰ τὸ Δελτίο		300
Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ζωσιμαίας Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας καὶ συγ-		

γραφεὺς κ. Κων. Κίτσος γιὰ τὸ Δελτίο	500	τοῦ Δελτίου	2000
*Ο κ. Ἰωάννης Ταρνάρης ἀπὸ Σουδενὰ (Λουσοῦς) Καλαβρύτων, τῆς Ἡπειρωτικῆς καταγωγῆς γιὰ τὸ Δελτίο	500	*Ο συμβολαιογράφος κ. Τηλέμ. Ζέρης γιὰ τὸ Δελτίο	600
*Ο Ταξιάρχος κ. Κώστας Πανταζῆς τὴν ἐτήσια τακτικὴ χορηγία — πλὴν τῶν ἐκτάκτων — εἰς μνήμην τῆς συζύγου του Ἐλένης	3000	*Ο παιδαγωγὸς καὶ ἐκπαιδευτικὸς συγγραφέας κ. Ἄθαν. Γκρόζας, τακτικὸς χορηγὸς τῆς Ἐταιρείας, εἰς μνήμην τῶν ἀοιδίμων Διδασκάλων καὶ Καθηγητῶν του	1000
*Ο κ. Χρῆστος Τσουβαλιῶτης γιὰ ἐνίσχυση τῶν σκοπῶν τῆς Ἐταιρείας	1000	*Ο δικηγόρος καὶ συγγραφέας κ. Ἄθανάσιος Λέκας συμπαραστάτης τοῦ πνευματικῦ ἔργου τῆς Ἐταιρείας εἰς μνήμην τῆς Αἰμιλίας Ἡλ. Κάμτσιου	3000
*Ο τακτικὸς χορηγὸς τῆς Ἐταιρείας κ. Μιχαὴλ Παπαδόπουλος γιὰ τὴν ἴδια αἰτία	1000	καὶ ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν	2000
*Ο κ. Γεώργ. Σταύρου γιὰ τὸ Δελτίο	500	*Ο κ. Γεώργιος Μιλτιάδης Οἰκονόμης γιὰ τὸ Δελτίο	500
*Ο κ. Γεώργ. Κ. Σιωμάλας γιὰ τὸ Δελτίο μὲ τίς καλύτερες εὐχές του. Τίς διασταυρώνουμε τοῦ εὐγενικοῦ μας φίλου μὲ τίς δικές μας ἐγκάρδιες καὶ μὲ πολλὴ συγκίνηση	1000	*Ο κ. Κώστας Γέγιος ἀπὸ Ἰωάννινα γιὰ τὸ Δελτίο	1000
*Ο συμβολαιογράφος καὶ λαογράφος ἀπὸ τὴν Κόνιτσα κ. Ἰωάν. Παπαϊωάννου γιὰ τὸ Δελτίο	500	*Ἡ κυρία Ἀλίκη Παρασκευοπούλου γιὰ τὸ Δελτίο	500
*Ἡ κυρία Ἀθηνᾶ Καραμπάτσου στὴ μνήμη τοῦ ἀθλοσμονήτου Πέτρου Περαντάκου	2500	*Ο ὑποστράτηγος κ. Γεώργ. Λαναράς ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν	1000
*Ο τακτικὸς χορηγὸς τῆς Ἐταιρείας Λυκεάρχης κ. Γεώρ. Σάρρος	1000	*Ο κ. Ἄριστ. Ζαμπακίδης γιὰ τὸ Δελτίο	500
*Ο κ. Σόλων Δερδεμέζης ἐπίσης τακτικὸς χορηγὸς	1000	*Ο κ. Ἰωάννης Οἰκονόμου, ἀπόγονος τῶν ἱστορικῶν παπᾶδων τῆς Σωπικῆς τοῦ δημοτικοῦ τραγουδοῦ:	
*Ἡ κυρία Λουκία Καλλιῶδη εἰς μνήμην τοῦ ἀειμνήστου συζύγου της Συμβούλου τῆς Ἐταιρείας Χριστοδούλου Καλλιῶδη	2000	παπάδες ἀπ' τὴ Σωπικὴ παπάδες, παπάδες παπάδες, λεβεντάδες καί... βαγενάδες, τοῦ παπᾶ-Γιάννη, ποὺ ἔκρυψε τὸν Ἄλῃ Πασᾶ στὸ θάβι καὶ τὸν ἐγλύτωσε ἀπὸ τοὺς δῶκτες τοῦ Κούρτ Πασᾶ	1000
*Ο κ. Κώστας Σακελλαρίου ἐνίσχυση τῆς περιοδικῆς ἐκδόσεως		*Ἡ κυρία Βικτωρία Γόττσο γιὰ τὸ Δελτίο	500
		*Ο κ. Κων. Πρίτσος ἀπὸ τὴν Ἀ-	

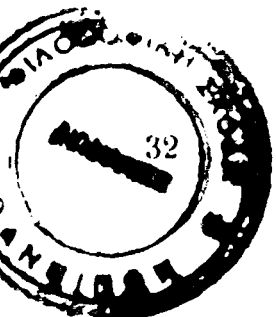
ρίστη Ζαγορίου για τὸ Δελτίο τῆς Ἑταιρείας	500	Ἡ ποιήτρια καὶ πεζογράφος κ. Χρυσάνθη Ζιτσαία για τὸ Δελτίο	500
Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος Κοσιοβίτσης Βορ. Ἡπείρου κ. Χρῆστος Νιάκαρης νοσταλγὸς για τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1000	Ὁ Δάσκαλος ἀπὸ τὴν Κόνιτσα κ. Κων. Τσολάκης ὁμοίως	500
Ἡ Ἀδελφότητα Κοσιοβίτσης για τὸ Δελτίο	500	Ὁ κ. Παναγ. Καζαντζῆς ὁμοίως	500
Ὁ ἀνώτερος ἀξιωματικὸς ἐ.ἀ. κ. Ἀπόστολος Καζάνας ἀπὸ τοὺς παλιούς ὑποστηρικτὰς τῆς Ἑ- ταιρείας εἰς μνήμην τῆς συζύ- γου του Ἐλθίνας - Μαρίας, τῶν Γονέων του Ἀσῆμως καὶ Ζώη, ἀλλὰ καὶ τῶν πεθερικῶν του Πολυξένης καὶ Κωνσταντίνου Ἰσχυρλῆ	3000	Ἡ κυρία Ἠλέκτρα Παπαστεφά- νου ἀπὸ Θεσσαλονίκη για τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1000
Ἄν ἡ μνήμη τῶν γεννησό- ρων εἶναι ἡθικὸ χρέος, ἡ μνήμη τῶν πεθερικῶν εἶναι ἄνθος εὐ- γένειας κ. εὐγνωμοσύνης!		Ὁ κ. Μερέλαος Καρπούζης ἀπὸ τὰ Γιάννινα για τὸ Δελτίο	500
Ὁ κ. Κων. Λαμπρίδης ἀπὸ Θεσ- σαλονίκη για τὸ Δελτίο	500	Για τὸ Τρόπαιο Καλπακίου	500
Ὁ κ. Χρ. Σταματελέπουλος ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν	1000	Τακτικὴ χορηγὸς ἢ κυρία Παγω- νὴ Δεληδημήτρη ἀπὸ Θεσσαλο- νίκη για τοὺς γενικοὺς πολιτι- στικοὺς καὶ πνευματικοὺς σκο- ποὺς	1000
Ὁ Μεσσήνιος ἀγωνιστῆς τοῦ 1940 ἀξιωματικὸς ἐ.ἀ. κ. Ἐλευθέριος Ψαρρᾶς για τὸ Δελτίο	600	Ὁ ἱατρὸς κ. Νίκος Σκαφιδᾶς μὲ τὴ συμπλήρωση ἔτους ἀπὸ τὸ θά- νατο τοῦ πατέρα του Βασίλη Σκαφιδᾶ φαρμακοποιοῦ - Λαο- γράφου ἀπὸ τὸ Μέτσοβο στὴ μνή- μη του για τοὺς πνευματικοὺς σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας	5000
Ὁ ζωγράφος ἀπὸ τὸ Κοκκινόλιθάρι κ. Μηνᾶς Στράτης για τοὺς γε- νικωτέρους σκοποὺς τῆς Ἑ- ταιρείας	3000	Ὁ ἱατρὸς κ. Ν. Σκαφιδᾶς για τὸ Δελτίο	500
Ὁ κ. Κων. Ἀναγνωστόπουλος ὁ- μοίως	1000	Ἡ κυρία Ἐλένη Ρούνα - Κουρτζῆ για τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1000
Ὁ κ. Ἀναστ. Τρίμνης ὁμοίως	1000	Ὁ Λάκων τ. Ἐκπαιδευτικὸς Σύμ- βουλος κ. Ἡλίας Μουνδρέας για τὸ Δελτίο	500
Ὁ κ. Ἀγγελος Δαλαγγέλης για τὸ Δελτίο	500	Ὁ κ. Βασ. Παπακύριος ὁμοίως	500
Ὁ κ. Κων. Βασιλείου ὁμοίως	500	Ὁ κ. Κώστας Ζαμπόπουλος ὁμοίως	500
Ἡ κυρία Ὀλγα Μήτσου τακτικὴ χορηγὸς τῶν πνευματικῶν σκο- πῶν τῆς Ἑταιρείας	2000	Ἡ κυρία Ἡρῶ Δόλα ὁμοίως	500
		Ὁ δικηγόρος κ. Γρηγ. Κόκκορος ὁμοίως	500
		Ὁ κ. Θεοδ. Σακελλαρίδης για τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	1000
		Ἡ κ. Νίτσα Μιχ. Κοκκίνη ὁμοίως	1000
		Ὁ Ἐπίτιμος Λυκειάρχης κ. Λεω- νίδας Θεοδωρίδης εἰς μνήμην τοῦ	

ἑξαδῆλφου του Κωστάκη Λαμπρίδη	1000	Ὁ ἐμβόλιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασίλ. Βαλκάνωρας μαζί με «θερμές εὐχές γιὰ καλὴ χρονιά κ. ὅλη τὴ δυνατὴ πρόοδο, στὴν ἀπαράμιλλη, — καθὼς γράφει ὁ εὐγενικὸς φίλος Καθηγητῆς — Ἡπειρωτικὴ Ἑταιρεία» γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς	2000
Ὁ κ. Μιχαήλ Πασχάλης γιὰ τὸ Δελτίο	500		
Ὁ αἰδεσιμολογιώτατος κ. Γεώργ. Ἐξαρχος γιὰ τὸ Δελτίο	1000		
Ὁ Ζιτσαῖος ἰατρός καὶ ἀρχαῖος χορηγὸς τῆς Ἑταιρείας κ. Ἰωάννης Παπαπέτρου ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν αὐτῆς	5000	Ὁ Δάσκαλος κ. Φώτης Σαφάρινας μαζί με τίς εὐχές γιὰ τὸν καινούργιο χρόνο, στέλλει ἀντίτιμο γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ κ. Τσεκούρα	1000
Ὁ Ἐφέτης κ. Γεώργ. Κορκάρης πλὴν τῆς συνδρομῆς του ὡς μέλους καὶ γιὰ τὸ Δελτίο	700		

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η

Ἄριθ. 205. — Μονὴ Γασούκας. (Κατσανοχώρια).
(Ἄρχεῖο Ἄπ. Βερτοδούλου)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΕΩΣ Α. Ε.

ΕΔΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Τηλεγράφημα: ΕΖΑΧ Θεσσαλονίκη
Θεσσαλονίκη Μητροπόλεως 34 ΤέλεΕ: 412227 & 412141 ΕΖΑΧ GR
Ταχυδρομική Θυρίδα: 108 Τηλέφωνο: (031) 269-555

Η ΠΡΩΤΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

- Έδρα και Κεντρικές Υπηρεσίες στη Θεσσαλονίκη.
- 5 Ζαχαρουργεία: Στη Λάρισα, Πλατύ, Σέρρες, Ξάνθη και Όρεστιάδα.
- Έργοστάσιο Έπεξεργασίας Τευτλοσπόρων στο Πλατύ.
- Έρευνητικός Σταθμός στη Σίνδο Θεσσαλονίκης.
- Μετοχικό Κεφάλαιο 3 Δισεκατομμύρια Δραχμές
- Μέτοχοι: Α.Τ.Ε. 98,67% - ΕΤΒΑ 1,33%.
- Από το 1979 ο Όμιλος έχει κερδίσει 31) 12) 79:
- Καθαρή θέση 4.450 εκατομμύρια Δραχμές.
- Ύψος Παγίου Έπενδεδυμένου Κεφαλαίου (πρό αποσβέσεων) 4.750 Δραχμές.
- Έπταστος κύκλος εργασιών 7.650 Δραχμές.
- Άπασχολούμενο προσωπικό: τακτικό 1.300, εποχικό: 2.200 περίπου
- Δυνατότητα επεξεργασίας των 5 Ζαχαρουργείων 26.000 τόννοι τεύτλων ημερησίως.
- Δυνατότητα παραγωγής 320-330.000 τόννοι ζάχαρης ετησίως.

Η Ε.Β.Ζ. στά 20 χρόνια τής λειτουργίας της:

- Πέτυχε την υψηλότερη παραγωγή σε ζάχαρη ανά στρέμμα άρσενος στις χώρες της ΕΟΚ.
- Βοήθησε σε πολύ μεγάλο βαθμό την βελτίωση της τευτλοκαλλιέργειας στη χώρα μας.
- Πέτυχε, ύστερα από ένα ταυροεμβόλο πρόγραμμα ανάπτυξης, από το 1975 και μετά, το 1979, την αυτάρκεια της χώρας μας σε ζάχαρη. Ήρθε η εποχή της ανάπτυξης, ως γνωστό, έντονα προβλήματα στην τευτλοκαλλιέργεια, τα οποία όμως με τις προβλεπόμενες μηχανομηχανικές φρενέτες αποδόσεις καθώς και με τη σημαντική αύξηση της τιμής των τεύτλων, πιστεύεται ότι θα εκλιφούν και ότι από το 1981 η τευτλοκαλλιέργεια θα ξεπεράσει την πρό του 1980 θέση της στη Γεωργική Οικονομία της χώρας.
- Μήδωσε, τελικά ύστερα από ένα επίμονο πρόγραμμα βελτιώσεων και οικονομικών, το οποίο βασίζεται όλομα σε εξελίξη, να πετύχει κόστος ζάχαρης ανταγωνιστικό με αυτά των χωρών της Κοινής Αγοράς.
- Βελτίωσε δραμτικά την ποιότητα της ελληνικής ζάχαρης, έτσι ώστε σήμερα να στέκεται θωμασία μέσα στο έδαφος των Κοινοτήτων της ΕΟΚ.
- Βοήθησε στην περσίωση της κτηνοτροφίας στη χώρα μας με την παραγωγή 2 σπουδαίων ζωοτροφών, της μελόσσας και της ζωοσαπίπας (νωθή και ξηρή).
- Με τον αναπτυξιακό ρόλο Έθνους μητροικού σπόρου και η θέση σε λειτουργία του Έργου στασιού Έπεξεργασίας Σπόρων έδωσε την παραγωγή Έλλην και τευτλοσπόρων, ούτως η ούτως και εθνικού γά τους Έλληνες τευτλοπαραγωγούς, έξοκαρμύνης έτσι συλλογών πολύτιμο συλλογισμό για την Έλληνική Οικονομία.

- Έβαλε το θεμέλιο μιας νέας ανάπτυξης στην Έταιρία και από το 1979 έφτασε σε λειτουργία το 8^ο της μηχανογραφικό σύστημα με ένα δικτυο Β Ηλεκτρονικών υπολογιστών.
- Από το 1978 έχει θέσει σε εφαρμογή ένα νινάτιο πρόγραμμα προστασίας περιβάλλοντος από 5 εργοστάσιό της, που προβλέπεται ότι θα ολοκληρωθεί μέσα πη 1981.
- Έχει αρχίσει έκδοση μιά σπουδαία προσπάθεια για την Ε-Εοικονομία ένταξης, που βασίζεται σε συνεχή εξέλιξη.
- Έχει επανδρώσει από πολλού είδη η Υπηρεσία ΕΟΚ και συνεργάζεται στενά με τα αρμόδια Υπουργεία Συντονισμού, Γεωργίας και Έμπορίου για τα θέματα της ένταξης του κλίματος τεύτλα - ζάχαρη.
- Χρηματοδοτεί ευρύ πρόγραμμα νευροτικής κυρίως έρευνας σε θέματα τεύτλων και τευτλοκαλλιέργειας με δικτυο πειραματικών και αποδοτικών αγώνων, όπως επίσης και σε θέματα ανάπτυξης Έλληνικών ποικιλιών τεύτλων προσομοιωμένων στις τοπικές εδαφοκλιματικές συνθήκες.
- Ανέλαβε από το 1977, με ενεργό συμπαράσταση της ΑΤΕ τη διάθεση ζάχαρης στη χώρα μας.
- Σε συνεργασία με το Υπουργείο Βιομηχανίας και Συντονισμού συνέταξε τεχνικοοικονομική μελέτη για την παραγωγή άνθρακα ελαιόπυρκαγιας, που θα χρησιμοποιείται από κωσμο αυτοκινήτων.

Για την πραγματοποίηση όλων των παραπάνω επενδύσεων, βασικό ρόλο από ευχαλο έργο της Ευδοκμίας το προσωπικό της Ε.Β.Ζ. με την επίστημονική, τεχνική και διοικητική εμπειρία του και την εποδοτική του έργαση, όπως επίσης και οι 40.000 περίπου Έλληνες τευτλοπαραγωγοί - συνεργάτες της Ε.Β.Ζ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΛΑΡΙΣΗΣ Τ.Θ. 109 Τηλέ: 295157 ΕΖΑΧ GR Τηλεγράφημα ΕΖΑΧ Λάρισα Τηλέφωνο (041) 328310 33 3210	ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΠΛΑΤΥΣ Τηλέ: 442351 Ε. ΖΑΧ. 14 Τηλεγράφημα ΕΖΑΧ Πλάτυ Τηλέφωνο (0312) 32267, 32174	ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΣΕΡΡΩΝ Τ.Θ. 18 Τηλέ: 48 2140 ΕΖΑΧ GR Τηλεγράφημα ΕΖΑΧ Σέρρες Τηλέφωνο (0571) 22243, 22 020	ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΞΑΝΘΗΣ Τ.Θ. 12 Τηλέ: 45 2117 ΕΖΑΧ GR Τηλεγράφημα ΕΖΑΧ Ξάνθη Τηλέφωνο (0541) 88240, 25 908	ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΟΡΕΣΤΙΑΔΟΣ Τ.Θ. 1 Τηλέ: 18 2149 ΕΖΑΧ GR Τηλεγράφημα ΕΖΑΧ Ορεστιάδα Τηλέφωνο (0552) 92227, 92228	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ Σταυρά 98 Τηλέ: 212447 ΕΖΑΧ GR Τηλεγράφημα ΕΖΑΧ Αθήνα Τηλέφωνο (01) 8821219 8821548
---	---	---	--	--	--

Δύο βραβεία σ' ένα χρόνο

Δέν είναι τυχαίο.
'Η κορυφαία ποιότης τών
προϊόντων ΜΙΣΚΟ ήταν
τό θεμέλιο πάνω στο
όποιο έδρακωθηκε
ή σοβαρή εξαγωγική της
προσπάθεια, πού
καλύπτει 20 χώρες.

Μετά τόν ΧΡΥΣΟ ΕΡΜΙΗ
1979 (Οκτωβριος),
ή ΜΙΣΚΟ κέρδισε και
ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ
ΕΞΑΓΩΓΩΝ 1980 (Μάρτιος).

Τό ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ
ΕΞΑΓΩΓΩΝ 1980 είναι ή
50η διάκρισις πού
άπονεμεται
μέχρι σημερα στην

ΜΙΣΚΟ

